

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101007/B/2024/36122358757952004

PERSPEKTÍVY VSTUPU MAĎARSKA DO EUROZÓNY
(bakalárska práca)

2024

Eduard Čaniga

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101007/B/2024/36122358757952004

PERSPEKTÍVY VSTUPU MAĎARSKA DO EUROZÓNY
(bakalárska práca)

Študijný program: Financie, bankovníctvo a poisťovníctvo

Študijný odbor: Ekológia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra bankovníctva a medzinárodných financií

Vedúci záverečnej práce: Peter Moravec, MSc.

2024

Eduard Čaniga

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum 2.5.2024

.....
Eduard Čaniga

Pod'akovanie

Chcel by som pod'akovať Petrovi Moravcovi, MSc. za jeho cennú pomoc a neoceniteľné rady počas vytvárania tejto bakalárskej práce.

ABSTRAKT

ČANIGA, Eduard: *Perspektívy vstupu Maďarska do eurozóny*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra bankovníctva a medzinárodných financií – Vedúci záverečnej práce: Peter Moravec, MSc. – Bratislava: NHF EU, 2024, 50s.

Cieľom tejto práce je posúdenie kritérií vstupu Maďarska do eurozóny a zavedenie eura ako meny. Skúmanie súčasného stavu EÚ a eurozóny, jej histórie, výzvy a proces integrácie a rozšírenia. Sústreďuje sa na diskusiu v Maďarsku ohľadom možného prijatia eura, pričom analyzuje argumenty, ktoré podporujú aj odporujú tomuto kroku. Práca tiež hodnotí konkrétne prekážky, s ktorými sa Maďarsko stretáva v snahe splniť konvergenčné kritériá pre vstup do eurozóny a poskytuje pohľad na postoj obyvateľov k tejto téme. S cieľom poskytnúť ucelený pohľad na túto problematiku, práca sa opiera o relevantné dáta z Eurostatu, OSN, informácie z konvergenčných správ a skúma skúsenosti iných krajín, ako napríklad nedávne zavedenie eura v Chorvátsku. Výsledky práce sú zhrnuté do troch pohľadov – ekonomický, politický, a sociálny. Celkovo sa snaží poskytnúť komplexný pohľad na možný vstup Maďarska do eurozóny a jeho význam v kontexte európskej integrácie a hospodárskej stability.

Kľúčové slová: Maďarsko, eurozóna, konvergenčné kritériá, európska integrácia, analýza

ABSTRACT

ČANIGA, Eduard: *Prospects for Hungary's entry into the Eurozone*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of national economy; Department of banking and international finance – Thesis supervisor: Peter Moravec, MSc. – Bratislava: NHF EU, 2024, 50p.

The aim of this thesis is to assess the criteria for Hungary's entry into the euro area and the introduction of the euro as a currency. Examining the current state of the EU and the Eurozone, its history, challenges and the process of integration and enlargement. It focuses on the debate in Hungary regarding the possible adoption of the euro, analysing the arguments that both support and oppose this move. The thesis also assesses the specific obstacles Hungary faces in its attempt to meet the convergence criteria for joining the euro area and provides insight into the population's attitude towards this issue. In order to provide a comprehensive view of the issue, the thesis draws on relevant data from Eurostat, the United Nations, information from convergence reports and examines the experiences of other countries, such as the recent introduction of the euro in Croatia. The results of the work are summarised in three perspectives - economic, political, and social. Overall, it seeks to provide a comprehensive view of Hungary's possible entry into the euro area and its relevance in the context of European integration and economic stability.

Key words: Hungary, euro area, convergence criteria, European integration, analysis

OBSAH

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky	11
1.1 Európska únia	11
1.1.2 História európskej únie	12
1.1.3 Maďarsko v Európskej únii	14
1.2 Eurozóna	15
1.2.1 História eura	16
1.2.2 Rozširovanie eurozóny	17
1.2.3 Konvergenčné kritéria	19
1.2.4 Mechanizmus výmenných kurzov	21
1.2.4.1 ERM II	21
1.2.4.2 Fungovanie ERM II	22
1.3 Odborné názory na vstup Maďarska do eurozóny	23
2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	25
3. Výsledky práce a diskusia	26
3.1 Ekonomický pohľad	26
3.1.1 Analýza konvergenčných kritérií	26
3.1.1.1 Cenová stabilita	26
3.1.1.2 Zdravé a udržateľné verejné financie	30
3.1.1.3 Stabilita výmenného kurzu	32
3.1.1.4 Dlhodobé úrokové sadzby	33
3.2 Politický pohľad	35
3.2.1 Súčasná vláda	35
3.2.2 Vyjadrenia opozície	37
3.3 Sociálny pohľad	37
3.3.1 Postoje v Maďarskej spoločnosti voči euru	37
3.3.2 Dôvera eura v krajinách, ktoré ho už používajú	40
3.3.3 Názory na zavedenie eura v krajinách mimo eurozóny	41
3.3.4 Index ľudského rozvoja	42
3.4 Diskusia	43
Záver	46
Zoznam použitej literatúry	47

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 - Mapa eurozóny	17
---------------------------------	----

Zoznam grafov

Graf 1: Pozorovanie ukazovateľa HICP za posledných 10 rokov v %.....	26
Graf 2: Členenie HICP podľa kategórií a krajín	27
Graf 3: Porovnanie Maďarska s tromi členskými krajinami s najlepšou mierou HICP	28
Graf 4: Deficit/Prebytok verejných financií v % HDP	30
Graf 5: pomer dlhu verejnej správy k hrubému domácomu produktu v %.....	31
Graf 6: Kurz maďarského forintu vs euro za posledných 10 rokov	32
Graf 7: Dlhodobé úrokové sadzby za posledných 10 rokov	33
Graf 8: Dlhodobé úrokové sadzby v roku 2023	34
Graf 9: Prieskum verejnej mienky obyvateľstva v roku 2023 o prijatí eura v Maďarsku ...	39
Graf 10: Podpora eura v sledovaných krajinách za posledných 10 rokov	40
Graf 11: Postoj k zavedeniu eura mimo eurozóny	41
Graf 12: Pozorovanie HDI posledných 20 rokov	42

Zoznam skratiek a značiek

EÚ	Európska únia
ECSC	Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
Euratom	Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
ECB	Európska centrálna banka
EMS	Európsky menový systém
HICP	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien
HDP	Hrubý domáci produkt
ERM II	Európsky mechanizmus výmenných kurzov
HDI	Index ľudského rozvoja

Úvod

Vstup Maďarska do eurozóny je komplexná téma s rôznymi politickými, ekonomickými a sociálnymi aspektami. V tejto práci preskúmame perspektívy vstupu Maďarska do eurozóny s ohľadom na jej potenciálne výhody a nevýhody, ako aj na súčasný stav maďarskej ekonomiky a politického prostredia.

Priaznivci vstupu do eurozóny argumentujú, že by to prinieslo Maďarsku stabilitu cien, nižšie úrokové sadzby a posilnenie obchodu a investícií. Euro by mohlo fungovať ako kotva pre maďarský forint a znížiť tak riziko inflácie. Nižšie úrokové sadzby by stimulovali hospodársky rast a uľahčili by financovanie podnikov a spotrebiteľov. Jednotná mena by taktiež zjednodušila obchod a investície v rámci eurozóny, čím by sa Maďarsko stalo atraktívnejšou destináciou pre zahraničných investorov.

Odporcovia vstupu do eurozóny sa obávajú straty kontroly nad maďarskou menovou politikou a možného nárastu nezamestnanosti. Vstup do eurozóny by znamenal, že Maďarsko by muselo dodržiavať prísne fiškálne a menové pravidlá stanovené Európskou centrálnou bankou. Okrem toho existuje obava, že prijatie eura by mohlo viesť k nárastu cien.

V nasledujúcej kapitole sa budeme venovať vysvetleniu fungovania a vzniku EÚ a eurozóny. Ďalej sa zameriame na kľúčové konvergenčné kritériá, tzv. Maastrichtské kritériá, ktoré musia krajiny splniť pre vstup do eurozóny. Analyzujeme požiadavky na cenovú stabilitu, udržateľné verejné financie, stabilitu výmenného kurzu, úrokové sadzby a odborné názory na túto problematiku.

1 Súčasný stav riešenej problematiky

1.1 Európska únia

Európska únia je politické a ekonomické združenie 27 európskych krajín, ktoré sa spojili s cieľom dosiahnuť väčšiu hospodársku prosperitu, zabezpečiť mier, stabilitu a podporovať spoluprácu medzi svojimi členskými štátmi. Predchodkyňou dnešnej EÚ bolo Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ, ktoré vzniklo po druhej svetovej vojne s cieľom zabrániť opakovaniu konfliktov. Európska únia vznikla v roku 1993 na základe Maastrichtskej zmluvy uzavretej v roku 1992.¹

Jedným z hlavných pilierov EÚ je jej jednotný trh, ktorý umožňuje voľný pohyb tovarov, služieb, osôb a kapitálu medzi členskými štátmi. Táto vlastnosť dáva schopnosť zvýšiť obchodné príležitosti, stimulovať ekonomický rast a zlepšiť konkurencieschopnosť európskych krajín na medzinárodnej úrovni.

Európska únia má tiež významný vplyv na globálnu politiku a ekonomiku. Jej zastúpenie v medzinárodných organizáciách a inštitúciách, ako je Organizácia Spojených národov (OSN), Svetová obchodná organizácia (WTO) či Medzinárodný menový fond (MMF), poskytuje EÚ možnosť ovplyvňovať globálne rozhodovanie a podieľať sa na riešení svetových problémov.²

V súčasnosti čelí EÚ rôznym výzvam, ako je napríklad migrácia, rastúci euroskepticizmus, alebo vojna na Ukrajine, ktoré vyžadujú jednotný a koordinovaný prístup členských štátov. Napriek týmto výzvam je však EÚ stále dôležitým symbolom mieru, demokracie a prosperity v Európe a vo svete.

¹ EURÓPSKA KOMISIA, DIRECTORATE-GENERAL FOR COMMUNICATION *Európska únia – Čím je a čo robí* (2022) [elektronický zdroj]. [cit 20.2.2024]. Dostupné na: <https://op.europa.eu/webpub/com/eu-what-it-is/sk/>

² EURÓPSKY PARLAMENT, *Európska únia a Svetová obchodná organizácia* (10-2023). [elektronický zdroj]. [cit 20.2.2024]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/161/europska-unia-a-svetova-obchodna-organizacia>

1.1.2 História európskej únie

Po skončení druhej svetovej vojny v roku 1945 sa Európa zjednotila vo snahách o udržanie mieru a stability. Táto snaha viedla k začiatkom spolupráce v podobe Európskej spolupráce v oblasti uhlia a ocele (ECSC). Zmluvy z Ríma, podpísané v roku 1957, upevnili túto spoluprácu a položili základy pre Európske hospodárske spoločenstvo (EHS) a Európske spoločenstvo pre jadrovú energetiku (Euratom).³

V nasledujúcom desaťročí, 1960 – 1969, Európska únia prežívala obdobie ekonomického rastu a ďalšej integrácie. Únia pokračovala vo vytváraní hospodárskej zóny s cieľom zosúladiť ekonomiky svojich členských štátov. Toto obdobie bolo tiež charakterizované začiatkami medzinárodnej spolupráce, čo naznačovalo budúci význam EÚ vo svetovom meradle.⁴

V sedemdesiatych rokoch, 1970 – 1979, došlo k ďalšiemu rozšíreniu únie s príchodom nových členov – Dánska, Írska a Spojeného kráľovstva. Súčasne s tým sa uskutočnili aj prvé voľby do Európskeho parlamentu, čím sa posilnil demokratický charakter inštitúcií EÚ. V tomto období bola tiež zavedená regionálna politika, ktorá mala za cieľ podporiť chudobnejšie oblasti a vyrovnat' nerovnosti medzi členskými štátmi.⁵

V osemdesiatych rokoch, 1980 – 1989, EÚ pokračovala vo svojom rozvoji, pričom sa k nej pripojili ďalšie krajiny a vznikol program Erasmus, ktorý umožnil študentom mobility v rámci Európy. Okrem toho sa začal aj proces vytvárania jednotného trhu, ktorý odstránil

³ EUROPEAN UNION, *Peace in Europe and the beginnings of cooperation* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1945-59_en

⁴ EUROPEAN UNION, *The 'Swinging Sixties' – a period of economic growth* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1960-69_en

⁵ EUROPEAN UNION, *A growing Community – the first new members join* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1970-79_en

obchodné prekážky medzi členskými štátmi a podporil voľný pohyb osôb, tovarov, služieb a kapitálu.⁶

V deväťdesiatych rokoch, 1990 – 1999, dosiahla EÚ významný míľnik s vytvorením jednotného trhu bez vnútorných hraníc, čo umožnilo voľný pohyb tovarov a osôb v celej únii. S týmto obdobím sa spája aj zavedenie eura ako jednotnej meny pre niektoré členské štáty. Bolo to obdobie rozsiahleho rozšírenia EÚ o nové členské štáty z východnej Európy, čo posilnilo celkovú stabilitu a prosperitu regiónu.⁷

V prvom desaťročí 21. storočia, 2000 – 2009, EÚ pokračovala vo svojom rozvoji s príchodom 12 nových členských štátov a zavedením eura ako zákonnej platobnej meny. Podpis Lisabonskej zmluvy v roku 2007 tiež posilnil inštitucionálny rámec EÚ a umožnil väčšiu efektívnosť v rozhodovacom procese.⁸

Obdobie od roku 2010 do 2019 bolo pre EÚ výzvami, ktoré zahŕňali reakciu na finančnú krízu, príchod Chorvátska do únie a rozhodnutie Spojeného kráľovstva o odchode z EÚ. Tieto udalosti testovali jednotu a odhodlanie EÚ čeliť rastúcim výzvam v rámci a mimo svojich hraníc.⁹

Od roku 2020 sa EÚ stretla s ešte väčšími výzvami, ako sú pandémie COVID-19, agresívna vojna Ruska proti Ukrajine a boj proti zmene klímy. Napriek týmto výzvam sa EÚ snaží ostať jednotná a odolná, pričom sa zameriava na spoločné riešenia a spoluprácu medzi členskými štátmi.¹⁰

⁶ EUROPEAN UNION, *The changing face of Europe - the collapse of communism* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1980-89_en

⁷ EUROPEAN UNION, *A Europe without frontiers* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024].

Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1990-99_en

⁸ EUROPEAN UNION, *Further expansion* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024].

Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/2000-09_en

⁹ EUROPEAN UNION, *A challenging decade* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/2010-19_en

¹⁰ EUROPEAN UNION, *History of the EU* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu_en

1.1.3 Maďarsko v Európskej únii

Maďarsko, od svojho vstupu do Európskej únie dňa 1. mája 2004, zohráva dôležitú úlohu v rámci politických a hospodárskych štruktúr Únie. Svojou parlamentnou republikánskou formou vlády a dôležitými sektormi hospodárstva, ako je priemysel, veľkoobchod a maloobchod, doprava, ubytovanie, stravovacie služby a verejná správa, je Maďarsko aktívnym hráčom v európskych záležitostiach.¹¹

Politický systém a účasť v inštitúciách EÚ

Maďarsko má parlamentný systém, kde výkonnú moc vykonáva predseda vlády - premiér, a hlavou štátu je prezident, ktorého hlavnou úlohou je zastupovať štát. Krajina je rozdelená do 19 žúp, Budapešť a 23 miest s úrovňou župy.¹²

V rámci EÚ sa Maďarsko aktívne zapája do činnosti inštitúcií, ako je Európsky parlament, Rada EÚ a Európska komisia. Maďarsko má 21 poslancov v Európskom parlamente a zúčastňuje sa na zasadnutiach Rady EÚ prostredníctvom svojich zástupcov v závislosti od oblasti politiky, ktorá je predmetom diskusie. Okrem toho v rámci Európskej komisie má Maďarsko svojho komisára zodpovedného za susedstvo a rozšírenie.

Hospodárska únia a rozpočet

Maďarsko je členom európskej hospodárskej únie, čo má zásadný vplyv na jeho ekonomiku. Sektory ako priemysel, obchod, doprava a verejná správa tvoria kľúčovú časť maďarskej ekonomiky. V obchodnom aspekte sa Maďarsko zameriava predovšetkým na obchod v rámci EÚ, pričom obchod s týmito krajinami tvorí významnú časť ich exportu a importu.

Okrem toho Maďarsko prispieva do rozpočtu EÚ, čo má za následok financovanie rôznych projektov a programov v celej EÚ, vrátane projektov týkajúcich sa infraštruktúry, výskumu a ochrany životného prostredia.

¹¹ EURÓPSKA ÚNIA, *Maďarsko – profily krajín* (2024) [elektronický zdroj].

[cit 10.3.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/hungary_sk

¹² OECD, *Hungary unitary country* (október 2016) [elektronický zdroj]. [cit. 10.3.2024]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/regional/regional-policy/profile-Hungary.pdf>

Maďarsko je teda aktívnym členom EÚ, ktorý sa podieľa na tvorbe politik a hospodárskych rozhodnutí, zatiaľ čo zároveň získava podporu a financovanie na rozvoj svojej krajiny.

1.2 Eurozóna

Eurozóna je skupina členských štátov Európskej únie, ktoré prijali euro za svoju oficiálnu menu a majú spoločnú menovú politiku riadenú Európskou centrálnou bankou (ECB). Európska jednotná mena bola zavedená v roku 1999. V súčasnosti eurozóna pozostáva z 20 zo 27 krajín EÚ, ktoré majú euro ako svoju spoločnú menu.¹³

Účelom eurozóny je poskytnúť stabilnú menovú zónu pre členské štáty, čím sa znižujú menové riziká a stimuluje hospodársky rast a obchod medzi členskými krajinami. Členské krajiny sa musia riadiť prísnyimi kritériami stability, ktoré zahŕňajú napríklad kontrolu inflácie, verejných financií a verejného dlhu. Tieto kritériá sú navrhnuté s cieľom udržať stabilitu eura a zabrániť narušeniu hospodárstiev v eurozóne.

Aj keď eurozóna nemá jednotné zastúpenie, riadenie ani fiškálnu politiku, dochádza k určitej forme spolupráce prostredníctvom Euroskupiny. Táto inštitúcia prijíma politické rozhodnutia týkajúce sa eurozóny a eura a skladá sa z ministrov financií členských štátov eurozóny, s možnosťou zahrnúť do svojho zloženia vedúcich predstaviteľov jednotlivých štátov v naliehavých prípadoch.

Po finančnej kríze v rokoch 2007-2008 eurozóna zaviedla opatrenia týkajúce sa poskytovania núdzových pôžičiek členským štátom výmenou za realizáciu hospodárskych reforiem. Taktiež došlo k určitej forme obmedzenej fiškálnej integrácie, ako je napríklad vzájomné hodnotenie národných rozpočtov.¹⁴

¹³ EUROPEAN UNION, *Countries using the euro* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024].

Dostupné na: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/countries-using-euro_en

¹⁴ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA, *Výročná správa 2009* [elektronický zdroj]. Str. 137

[cit. 20.2.2024]. ISSN 1830-3005. Dostupné na: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/annrep/ar2009sk.pdf>

1.2.1 História eura

Po skončení druhej svetovej vojny nastala nestabilita na medzinárodných menových trhoch, čo začalo ohrozovať dohodnutý cenový systém spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktorá bola kľúčovým prvkom Európskeho hospodárskeho spoločenstva v tom čase. Súvisiace snahy o stabilizáciu výmenných kurzov boli často narušované ropnými krízami a inými nečakanými udalosťami, čo viedlo k potrebe vyvinúť nové mechanizmy riadenia menových politík. V roku 1979 začal fungovať Európsky menový systém (EMS), ktorý bol založený na režime pevne stanovených výmenných kurzov, udržiavajúc hodnoty zúčastnených mien v tesnom rozpätí.

Tento nový prístup predstavoval novú koordináciu menových politík medzi členskými krajinami EÚ a úspešne fungoval viac ako desaťročie. Počas úradovania Jacqua Delorsa, predsedu Európskej komisie, sa guvernéri centrálnych bánk členských krajín EÚ aktívne zapojili do zostavenia tzv. Delorovej správy. Táto správa stanovila cestu k hospodárskej a menovej únii a navrhla trojfázové prípravné obdobie pre hospodársku a menovú úniu a pre eurozónu, ktoré sa mali realizovať v období rokov 1990 až 1999. Európski predstavitelia prijali odporúčania uvedené v tejto správe.¹⁵

V decembri 1991 na zasadnutí v Maastrichtu v Holandsku prijala Európska rada novú Zmluvu o Európskej únii, ktorá obsahovala ustanovenia nevyhnutné pre zavedenie menovej únie. Po desaťročí príprav sa dňa 1. januára 1999 zaviedlo euro. Počas prvých troch rokov existovalo len ako "neviditeľná" mena, používaná výlučne na účtovné účely a elektronické platby. Mince a bankovky sa uviedli do obehu 1. januára 2002, a v 12 krajinách EÚ sa uskutočnila najväčšia výmena hotovosti v histórii. Týmto spôsobom sa euro stalo skutočnosťou a symbolom hospodárskej a menovej integrácie v Európe.¹⁶

¹⁵ EUROPEAN UNION, *The Euro - History and purpose* [elektronický zdroj], [cit. 20.2.2024].

Dostupné na: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/history-and-purpose_en

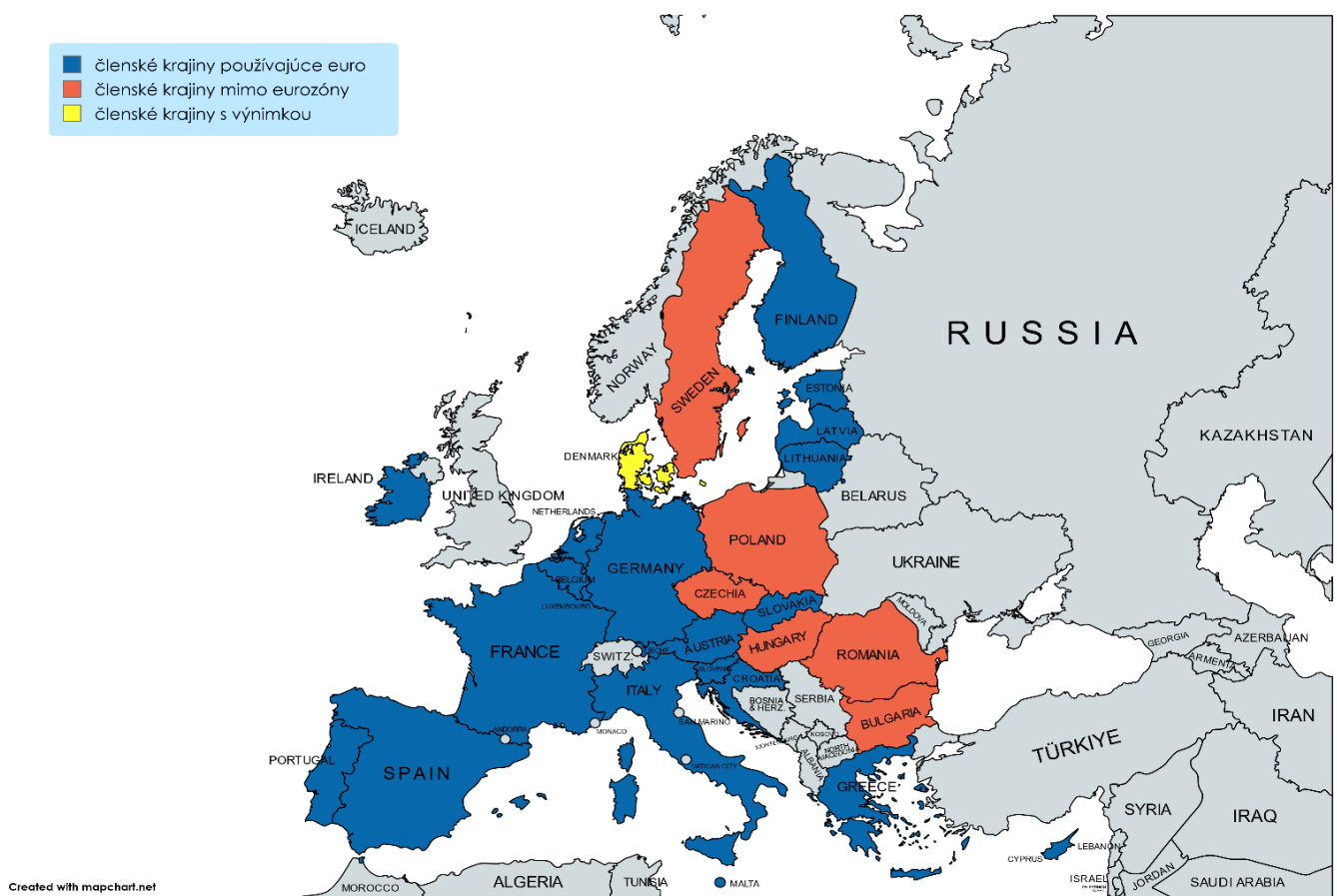
¹⁶ DANIELA PREDA (ED.), *The History of the European Monetary Union* (2016)

[elektronický zdroj]. Str. 198 [cit. 20.2.2024]. ISBN 978-2-8076-0098-0. Dostupné na:

https://library.oapen.org/viewer/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/20.500.12657/47865/external_content.pdf?sequence=1&isAllowed=y

1.2.2 Rozširovanie eurozóny

Eurozóna pôvodne pozostávala z 11 krajín, ktoré splnili konvergenčné kritériá stanovené v Maastrichtskej zmluve, vrátane nízkej inflácie, zdravých verejných financií, stability devízových kurzov a nízkych dlhodobých úrokových sadzieb. Zakladajúcimi členmi Eurozóny boli Rakúsko, Belgicko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Írsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Portugalsko a Španielsko. Tieto krajiny boli prvými, ktoré prijali euro ako svoju oficiálnu menu a vytvorili jednotnú menovú oblasť v rámci EÚ.¹⁷

Obrázok 1 - Mapa eurozóny

Vlastné spracovanie podľa: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/countries-using-euro_en

¹⁷ EURÓPSKA RADA, RADA EURÓPSKEJ ÚNIE, *Pristúpenie k eurozóne* (2024) [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/joining-the-euro-area/>

Od svojho vzniku sa Eurozóna rozšírila o ďalšie členské štáty. Grécko sa k Eurozóne pripojilo v roku 2001, nasledované Slovinskom v roku 2007, Cyprusom a Maltou v roku 2008, Slovenskom v roku 2009, Estónskom v roku 2011, Lotyšskom v roku 2014, Litvou v roku 2015 a Chorvátskom v roku 2023. Rozširovanie Eurozóny bolo postupným procesom, pričom každý nový členský štát musel splniť konvergenčné kritériá a podrobiť sa dôkladnému posúdeniu svojej ekonomickej a finančnej stability pred prijatím eura.

Možné rozšírenie Eurozóny o ďalšie krajiny, ako sú tie v strednej a východnej Európe, prináša príležitosti aj výzvy. Zatiaľ čo rozšírenie Eurozóny by mohlo podporiť ďalšiu hospodársku integráciu a stabilitu v regióne, vyvoláva aj obavy o dopad asymetrických šokov, odlišné národné politiky a nedostatok plne integrovanej politickej únie. Riešenie týchto výziev je kľúčové pre zabezpečenie dlhodobého úspechu a udržateľnosti rozšírenej Eurozóny.

Okrem toho, rozšírenie Eurozóny môže mať vplyv na efektivitu Európskej centrálnej banky (ECB) pri nastavovaní menovej politiky. S narastajúcim počtom členských krajín by sa ECB mohla stretávať s väčšími ťažkosťami pri zohľadňovaní rozmanitých ekonomických podmienok a politických preferencií vo väčšej a heterogénnejšej menovej únii. To by mohlo viesť k napätiu v rozhodovacom procese ECB a k problémom pri udržiavaní stability a súdržnosti Eurozóny.

Napriek týmto výzvam by sa potenciálne výhody rozšírenia Eurozóny nemali prehliadať. Pre krajiny ako Maďarsko by vstup do Eurozóny mohol znamenať prístup k stabilnej mene, zvýšené obchodné príležitosti a posilnenú ekonomickú integráciu s ostatnými členmi EÚ. Okrem toho by rozšírenie Eurozóny mohlo prispieť k väčšej politickej a ekonomickej súdržnosti v rámci EÚ, čím by sa posilnila celková stabilita a odolnosť európskeho integračného projektu.

1.2.3 Konvergenčné kritériá

Konvergenčné kritériá slúžia k tomu, aby sa zaručila pripravenosť členských štátov na zavedenie eura tak, že ich vstup do eurozóny nevytvára žiadne hospodárske riziká ani pre nich samotných, ani pre celú eurozónu.¹⁸

Tento proces zabezpečuje, že členské štáty majú stabilné ekonomické základy a zdieľajú podobné hospodárske charakteristiky, čím sa podporuje hospodársky rast a prosperita celej únie. Existujú štyri kľúčové kritériá, ktoré slúžia ako ukazovatele hospodárskej konvergenencie:

1. Cenová stabilita:

Jedným z kľúčových aspektov je dosiahnutie a udržanie vysokého stupňa cenovej stability, čo sa definuje v článku 140 ods. 1 zmluvy. Tento článok vyžaduje, aby členský štát dosahoval dlhodobú cenovú stabilitu s mierou inflácie, ktorá sa približuje k najlepším výsledkom v troch členských štátoch s najnižšou mierou inflácie.

V súvislosti s týmto kritériom stanoveným v zmluve sa detailne uvádza, že miera inflácie sa meria pomocou harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) a nemala by prekračovať určenú hodnotu o viac ako 1,5 % v porovnaní s priemerom týchto troch členských štátov. Pri výpočte priemernej miery inflácie sa berie do úvahy zmena HICP za posledných 12 mesiacov oproti predchádzajúcim 12 mesiacom.

Okrem toho sa uplatňujú kritériá na určenie referenčnej hodnoty pre mieru inflácie v týchto troch členských štátoch. Táto hodnota sa stanovuje ako nevážený aritmetický priemer miery inflácie v týchto krajinách, za predpokladu, že nie sú prítomné extrémne hodnoty inflácie. Extrémne hodnoty sú definované ako miera

¹⁸ EURÓPSKA RADA, RADA EURÓPSKEJ ÚNIE, *Podmienky pristúpenia k eurozóne: konvergenčné kritériá* (2024) [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/joining-the-euro-area/convergence-criteria/>

inflácie, ktorá sa výrazne odchyľila od priemeru ostatných členských štátov z dôvodu špecifických faktorov pre danú krajinu.

2. Zdravé a udržateľné verejné financie:

Verejné financie hrajú kľúčovú úlohu v zabezpečení dlhodobej hospodárskej stability. Aby krajina spĺňala toto kritérium, nemala by sa vzťahovať na postup pri nadmernom deficite, čo znamená, že jej verejné financie by nemali vykazovať nadmerný deficit.

Postup pri nadmernom deficite sa má uplatňovať v prípade, že členský štát EÚ nespĺňa požiadavky rozpočtovej disciplíny. Európska komisia pripraví správu, ak napríklad plánovaný alebo skutočný deficit verejnej správy prekračuje referenčnú hodnotu (3 % HDP) alebo ak pomer dlhu verejnej správy k hrubému domácomu produktu prekračuje stanovenú hodnotu (60 % HDP).

V rámci posudzovania konvergencie poskytuje ECB svoje stanovisko k vývoju v rozpočtovej oblasti a sleduje kľúčové ukazovatele ako aj súvislosť medzi vývojom deficitu a dlhu. Tieto opatrenia majú za cieľ zabezpečiť dodržiavanie rozpočtových pravidiel a udržateľnosť verejných financií.¹⁹

3. Stabilita výmenného kurzu:

Stabilita výmenného kurzu je dôležitá pre podporu obchodu a investícií medzi krajinami. Krajina by sa mala zúčastňovať na mechanizme výmenných kurzov (ERM II) aspoň dva roky bez výrazných odchýlok od centrálnej parity ERM II a bez devalvácie svojej meny voči euru. ECB a iné príslušné orgány hodnotia účasť v ERM II a stabilitu výmenného kurzu voči euru na základe centrálnych parít ERM II a faktorov ovplyvňujúcich výmenné kurzy. Hodnotia sa aj odchýlky výmenných kurzov od centrálnych parít, pričom sa zohľadňuje volatilita výmenných kurzov,

¹⁹ HANSPETER K. SCHELLER, Európska centrálna banka – História, úlohy a funkcie (2006) [elektronický zdroj]. str. 172 [cit. 28.2.2024]. ISBN 978-92-899-0357-8. Dostupné na: https://www.nbs.sk/img/documents/vzdelavanie/ucitelia/ecb_historia_ulohy_funkcie.pdf

rozdiely v úrokových sadzbách a účasť na medzinárodných finančných programoch.²⁰

4. Dlhodobé úrokové sadzby:

Dlhodobé úrokové sadzby sú dôležitým indikátorom hospodárskej stability a dôvery. Krajina by nemala mať dlhodobé úrokové sadzby vyššie o viac ako 2 percentuálne body než tri členské štáty s najlepšimi výsledkami v oblasti cenovej stability.

Tieto kritériá sú kľúčové pre zabezpečenie harmonického a stabilného hospodárstva v rámci Európskej únie a pomáhajú zabezpečiť, že členské štáty sú schopné efektívne spolupracovať a prosperovať v jednotnom hospodárskom priestore.

1.2.4 Mechanizmus výmenných kurzov

1.2.4.1 ERM II

V eurozóne existuje iba jedna mena - euro - ale existujú aj krajiny EÚ mimo eurozóny s vlastnými menami. Mechanizmus výmenných kurzov (ERM II) bol zriadený 1. januára 1999 ako nástupca ERM s cieľom zabezpečiť, aby výkyvy výmenných kurzov medzi eurom a ostatnými menami EÚ neporušili hospodársku stabilitu v jednotnom trhu a aby pomohli krajinám mimo eurozóny pripraviť sa na účasť v eurozóne. Konvergenčné kritérium týkajúce sa stability výmenného kurzu vyžaduje hladkú účasť mien krajín mimo eurozóny v ERM II. ERM II poskytuje rámec na riadenie výmenných kurzov medzi menami EÚ a zabezpečuje stabilitu.²¹

Tento mechanizmus nahradil existujúci Európsky menový systém a reguluje výmenné kurzy medzi členskými štátmi, ktoré nepatria do eurozóny. Základné princípy a ciele zahŕňajú udržanie stabilného ekonomického prostredia, podporu konvergenencie a poskytnutie

²⁰ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA, Konvergenčné kritériá [elektronický zdroj]. cit [8.3.2024]. Dostupné na: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/html/convergence-criteria.sk.html>

²¹ EURÓPSKA KOMISIA, *ERM II – the EU's Exchange Rate Mechanism* [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/enlargement-euro-area/adoption-fixed-euro-conversion-rate/erm-ii-eus-exchange-rate-mechanism_en

rovnakých podmienok pre členské štáty zvažujúce prijatie eura. Účasť v tomto mechanizme je dobrovoľná, ale očakáva sa, že väčšina členských štátov, ktoré nie sú súčasťou eurozóny, sa pridá.

Hlavné vlastnosti mechanizmu zahŕňajú definovanie centrálnych kurzov voči euru pre jednotlivé meny, stanovenie štandardného fluktuálneho pásma, možnosť intervencie na hraniciach a flexibilitu vo využívaní úrokových sadzieb. Dôležitou súčasťou tohto mechanizmu je aj dohoda o veľmi krátkodobom financovaní, ktorú vypracoval Európsky menový inštitút a predložil ju ECB a centrálnym bankám členských štátov mimo eurozóny.²²

1.2.4.2 Fungovanie ERM II

Vstup do tohto mechanizmu vyžaduje dohodu medzi ministrami financií členských štátov eurozóny, Európskou centrálnou bankou (ECB) a predstaviteľmi centrálnych bánk členských štátov mimo eurozóny. Podmienky tejto dohody sú nasledovné:

- I. Stanovuje sa pevný výmenný kurz medzi eurom a národnou menou. Táto mena je následne oprávnená fluktuovať v rámci $\pm 15\%$ od tohto stanoveného kurzu.
- II. V prípade potreby môžu zasahovať intervenčné opatrenia (nákup alebo predaj meny), aby sa udržal výmenný kurz voči euru v stanovených medziach. Tieto opatrenia sú koordinované medzi ECB a centrálnou bankou príslušného členského štátu mimo eurozóny.
- III. Členské štáty mimo eurozóny majú možnosť rozhodnúť sa udržiavať užší rozsah fluktuácie, ale takéto rozhodnutie nijako neovplyvňuje oficiálny rozsah $\pm 15\%$, pokiaľ nie je dosiahnutá dohoda v rámci ERM II.
- IV. Generálna rada ECB sleduje fungovanie ERM II a koordinuje menové a výmenné politiky. Okrem toho riadi intervenčné mechanizmy spolu s centrálnou bankou príslušného členského štátu.²³

²² EUR-LEX, *Resolution of the European Council on the establishment of an exchange-rate mechanism in the third stage of economic and monetary union Amsterdam, 16 June 1997.*

[elektronický zdroj]. [cit. 24.2.2024]. Dostupný na:

<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/SK/TXT/?uri=celex%3A31997Y0802%2803%29>

²³ EUROPEAN COMMISSION, *ERM II – the EU's Exchange Rate Mechanism* [elektronický zdroj].

[cit. 25.2.2024]. Dostupný na: https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/enlargement-euro-area/adoption-fixed-euro-conversion-rate/erm-ii-eus-exchange-rate-mechanism_en

1.3 Odborné názory na vstup Maďarska do eurozóny

V súvislosti so záväzkom Maďarska vstúpiť do Eurozóny bez stanoveného termínu sa rozhodnutie, kedy zaviesť euro, stáva kľúčovým. Analýza Pétera Gottfrieda, člena menovej rady, vysvetľuje náležitosti spojené s týmto rozhodovacím procesom.

Eurozóna prešla krízami, čo ukazuje jej odolnosť. Je však dôležité poznamenať, že euro samo osebe nezaručuje udržateľnú konvergenciu. Gottfried upozorňuje na príklady úspešných hospodárskych politík s i bez prijatia eura. Zatiaľ čo výnosové rozdiely zostávajú významnou výhodou, ich dôležitosť sa v dlhšom časovom horizonte znižuje. Naznačuje, že stratégia Maďarska by mala uprednostniť udržateľnú konvergenciu pred okamžitým prijatím eura.

Všeobecné pozitívne postoje verejnosti v Maďarsku k prijatiu eura sa stretávajú s neuspokojením v súvislosti s konkrétnymi podmienkami vstupu. Predchádzajúce termíny boli nejasné a diskusia sa posunula od čisto hodnotiacej otázky zdatnosti k širšej otázke, či by členstvo v eurozóne prinieslo Maďarsku prospech.²⁴

Nedávne vyhlásenie guvernéra Maďarskej centrálnej banky, Györgyho Matolcsyho, naznačuje, že Maďarsko by nemalo uvažovať o prijatí eura pred rokom 2030. Podľa neho by pripojenie sa k jednotnej menovej zóne pred dôkladnou prípravou ekonomiky mohlo mať nepriaznivé následky. Navrhuje, že až keď Maďarsko dosiahne približne 90 % priemeru EÚ v ekonomickom rozvoji, malo by sa začať diskutovať o prijatí jednotnej meny.²⁵

Matolcsy zdôrazňuje, že vstup do klubu bohatých krajín by bol riskantný, ak by ekonomika nebola pripravená. Odkazuje na výhody eura, ale tvrdí, že do tej doby je vhodné využívať prostriedky, ktoré maďarská centrálna banka má k dispozícii, aby podporila ekonomiku.

²⁴ PÉTER GOTTFRIED, *Thoughts on the Dilemma of When to Introduce the Euro in Hungary* (2021) [elektronický zdroj]. [cit 21.3.2024] Dostupný na: <https://real.mtak.hu/132357/1/fer-20-3-ove1-gottfried.pdf>

²⁵ VILÁG GAZDASÁG, Matolcsy György: „Magyarország be fogja vezetni az eurót" – ez már 2030 előtt bekövetkezhet [elektronický zdroj]. [cit 21.3.2024] Dostupný na: <https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2023/11/matolcsy-gyorgy-magyarorszag-be-fogja-vezetni-az-eurot-ez-mar-2030-elott-bekovetkezhet>

Minister financií Maďarska, Mihaly Varga, nedávno uviedol, že Maďarsko pracuje na splnení podmienok pre vstup do eurozóny, ale nemá stanovený cieľový termín pre prijatie jednotnej meny a táto otázka zatiaľ ostáva nezodpovedaná.

Medzi susedmi Maďarska v EÚ už euro prijali Rakúsko, Chorvátsko, Slovinsko a Slovensko. Táto situácia vytvára možnosti pre diskusiu a zhodnotenie pre a proti prijatiu eura Maďarskom.

2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo zhromaždiť dáta za vybrané krajiny, s primárnym zameraním na Maďarsko, a porovnať ich vzájomné ukazovatele. Do vzorky boli zahrnuté krajiny, ktoré vstúpili do eurozóny v nedávnej dobe, ako napríklad Litva a Chorvátsko, ale aj krajiny, ktoré sú členmi eurozóny dlhšie ako Slovensko. Taktiež bolo Maďarsko porovnané s krajinami, ktoré do eurozóny zatiaľ nevstúpili.

Výskumná časť bola vyhodnocovaná z troch pohľadov:

- Ekonomický – vyhodnotenie jednotlivých konvergenčných kritérií a porovnanie v čase
- Politický – analýza politickej situácie v Maďarsku o podpore v rámci politických strán vrátane koalície, opozície a Viktora Orbána
- Sociálny – sledovanie sociálnych faktorov s prijatím eura vrátane sledovania verejnej mienky v čase. Porovnanie názorov medzi krajinami ktoré euro majú a tými, ktoré ho ešte nemajú.

Konvergenčné kritéria boli dôkladne zhodnotené a analyzované k decembru 2023 s cieľom poskytnúť čo najpresnejšie hodnotenie. Počas vyhodnocovania výsledkov Eurobarometra sme získavali najnovšie dostupné dáta a taktiež sme sledovali Indexu ľudského rozvoja medzi členskými krajinami, ktoré ešte neprijali euro. V prípade, že sme zaznamenali nadpriemerne vysoké odchýlky od očakávaných noriem, venovali sme sa analýze, s cieľom identifikovať príčiny ich výskytu a následne navrhnúť príslušné opatrenia na ich riešenie.

3. Výsledky práce a diskusia

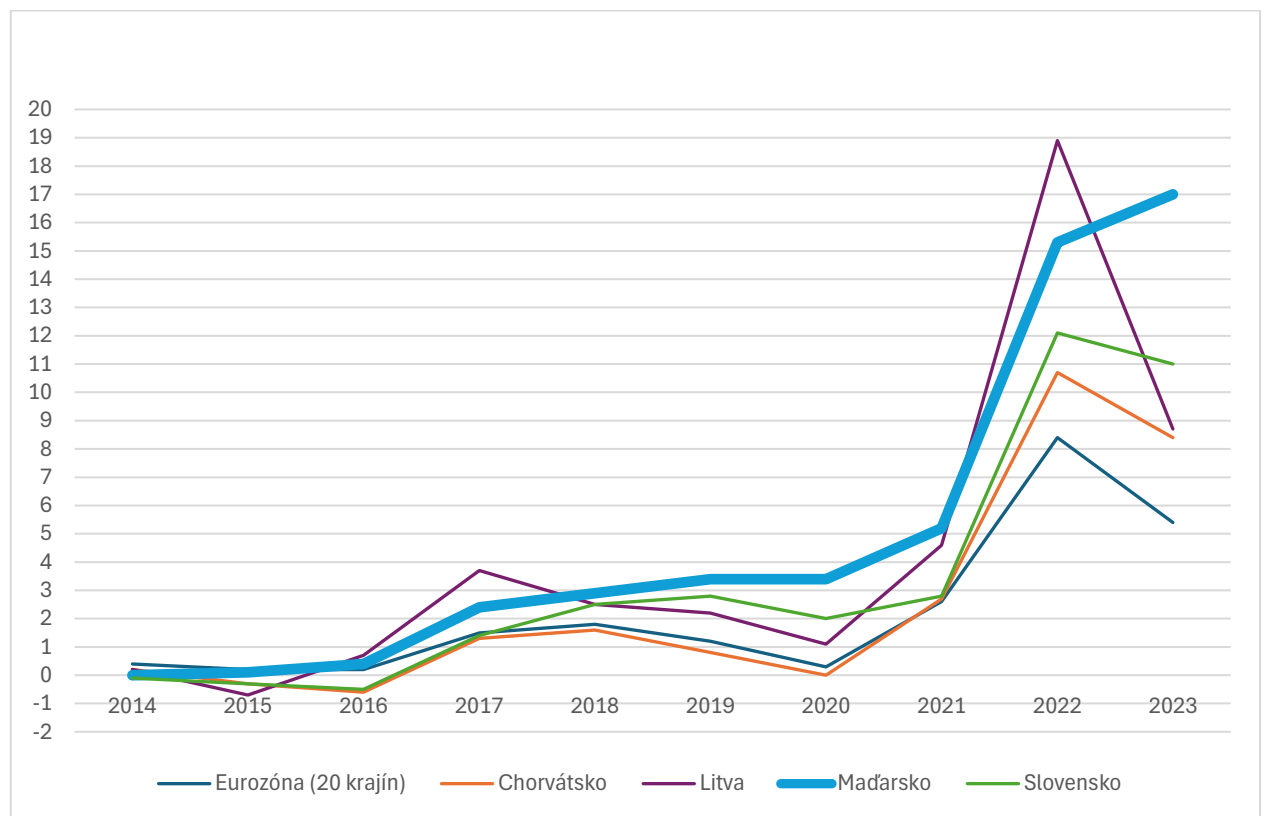
3.1 Ekonomický pohľad

V tejto časti sa budeme venovať ekonomickým kritériám, ktoré by krajina mala spĺňať pre vstup do eurozóny. Medzi najpodstatnejšie patrí súbor Maastrichtských (konvergenčných) kritérií, ktoré slúžia ako meradlo pre ekonomickú konvergenciu a stabilitu. Podrobne budeme analyzovať jednotlivé kritéria pre Maďarsko. Taktiež budeme zohľadňovať podporné ekonomické ukazovatele ako HDP, HICP a pozorovať ako sa krajina vyvíja v kontexte krajín ktoré vstupovali do eurozóny naposledy.

3.1.1 Analýza konvergenčných kritérií

3.1.1.1 Cenová stabilita

Graf 1: Pozorovanie ukazovateľa HICP za posledných 10 rokov v %

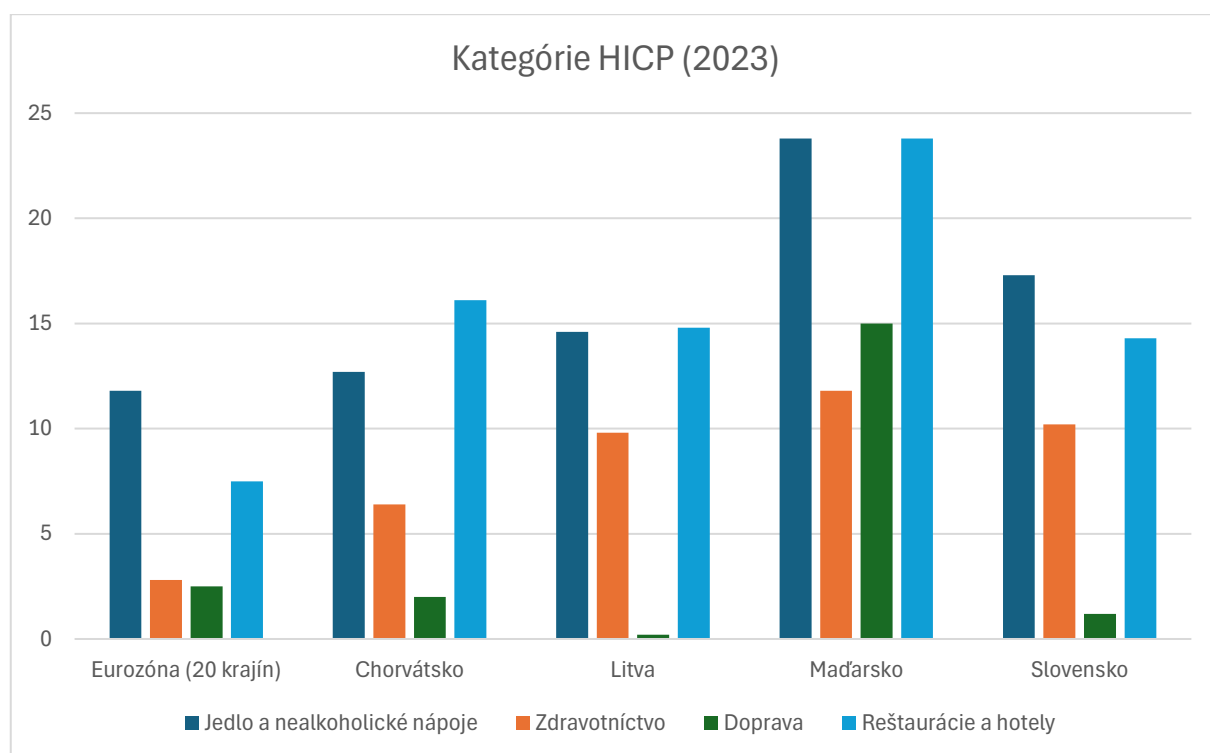

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROSTAT

Prvým konvergenčným kritériom je cenová stabilita. Pred desiatimi rokmi malo Maďarsko HICP na úrovni 0 %, zatiaľ čo priemer eurozóny sa pohyboval mierne vyššie s hodnotou 0,4 %. V roku 2015 Litva zaviedla euro a môžeme sledovať, ako inflácia spotrebiteľských cien rástla až do roku 2017, dosahujúc úroveň 3,7 %, čo bolo nadpriemerne v porovnaní s eurozónou, ktorá v tom istom období dosiahla len 1,5 %. Následne index HICP v sledovaných krajinách klesal až do roku 2020, s výnimkou Maďarska, kde dochádzalo len k miernemu nárastu.

Zásadné zmeny nastali v rokoch 2021 a 2022, ktoré súviseli predovšetkým s pandémiou COVID-19 a následnou vojnou na Ukrajine, kde sme boli svedkami rekordného nárastu spotrebiteľských cien. S výnimkou Maďarska, kde ceny stále mierne stúpali aj v roku 2023, sme pozorovali pokles cien v ostatných sledovaných krajinách v danom roku. Zaujímavosťou je, že v Maďarsku ukazovateľ HICP za posledných 10 rokov ani raz neklesol.

Graf 2: Členenie HICP podľa kategórií a krajín

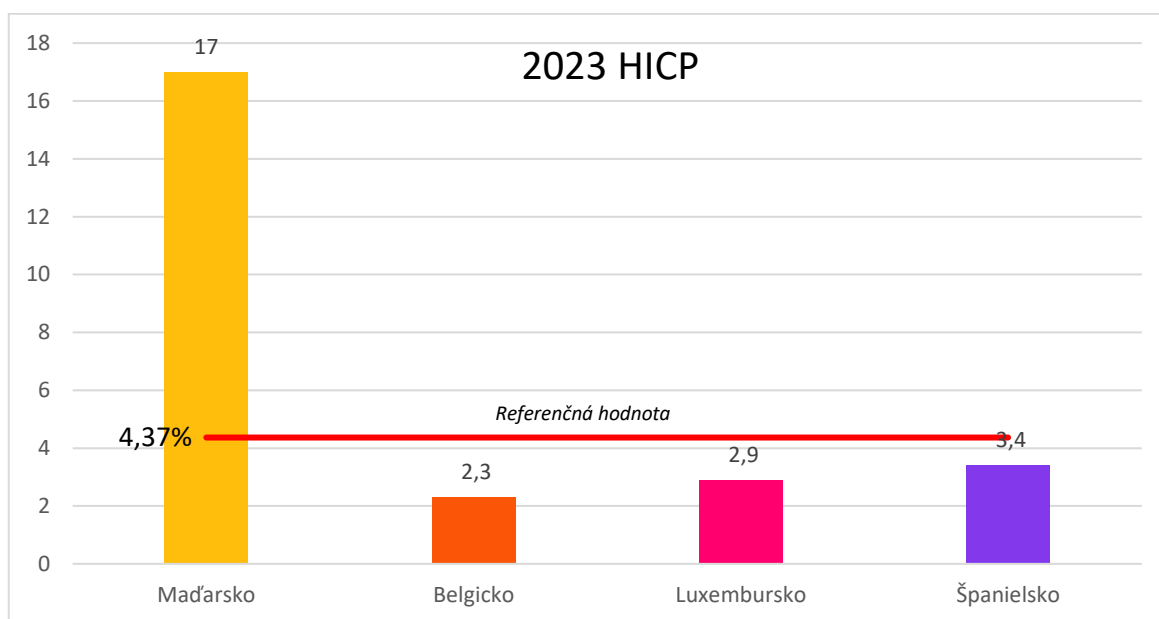
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROSTAT

Počas posledného analyzovaného roka (2023) sme pozorovali výrazný nárast cien v kategórii potravín a nealkoholických nápojov, pričom Maďarsko zaznamenalo dvojnásobný nárast oproti priemeru eurozóny. Podobne výrazný bol aj nárast cien v reštauračnom a hotelovom

sektore, pričom Maďarsko zaznamenalo viac než trojnásobný nárast. Na druhej strane, Chorvátsko, Litva a Slovensko si udržiavali ceny na úrovni veľmi podobnej priemeru eurozóny, s výnimkou zdravotníctva, kde boli ceny výrazne vyššie. Treba zdôrazniť, že Maďarsko v každej sledovanej kategórii výrazne prekračuje priemer eurozóny.

Maďarská ekonomika čelí v súčasnosti vysokej miere inflácie, ktorá vyvoláva diskusie o jej príčinách. Zatiaľ čo premiér Viktor Orbán viní predovšetkým rastúce ceny energií a sankcie voči Rusku, guvernér centrálnej banky Gyorgy Matolcsy ponúka komplexnejší pohľad. Matolcsy, ktorý v minulosti pôsobil ako Orbánov minister hospodárstva, uvádza, že okrem vonkajších faktorov prispievajú k inflácii aj domáce faktory, ako napríklad napätý trh práce, vysoká inflácia cien potravín a preceňovanie služieb zo strany firiem.

Graf 3: Porovnanie Maďarska s tromi členskými krajinami s najlepšou mierou HICP

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROSTAT

Aby Maďarsko splnilo toto konvergenčné kritérium, je nevyhnutné, aby jeho miera inflácie bola porovnateľná s tromi členskými krajinami dosahujúcimi najlepší výsledok. V decembri 2023 sa týmito krajinami stali Belgicko, Luxembursko a Španielsko. Maďarsko by nemalo prekračovať priemernú mieru HICP týchto troch krajín o viac ako 1,5 %. Po prirátaní 1,5 % rezervy sme dostali referenčnú hodnotu 4,37 %. Avšak Maďarsko prekročilo túto hodnotu takmer štvornásobne, čo jasne naznačuje, že v súčasnosti nevyhovuje tomuto konvergenčnému kritériu. Je tak nevyhnutné, aby Maďarsko venovalo väčšiu pozornosť

stimulácii inflácie v rámci udržateľného rámca s ostatnými členskými krajinami Európskej únie.

Európska centrálna banka vo svojej konvergenčnej správe z roku 2022 uvádza, že v apríli 2022 dosiahla priemerná dvanásťmesačná miera inflácie HICP v Maďarsku hodnotu 6,8 %, čo taktiež výrazne prekračovalo referenčnú hodnotu 4,9 % stanovenú ako kritérium cenovej stability.²⁶

Maďarská ekonomika čelí recesii v dôsledku inflácie. Prudký rast inflácie v Maďarsku viedol k spomaleniu ekonomického rastu a prinútil vládu Viktora Orbána aby znížila nadol svoje prognózy rastu na rok 2024. Podľa ministra financií Mihálya Vargu sa očakáva, že maďarská ekonomika v tomto roku vzrastie o 3,6 %, čo je výrazne menej ako predchádzajúce odhady. Minister však zopakoval, že vláda odhaduje, že v roku 2024 sa ceny v Maďarsku zvýšia o 5,2 %.²⁷

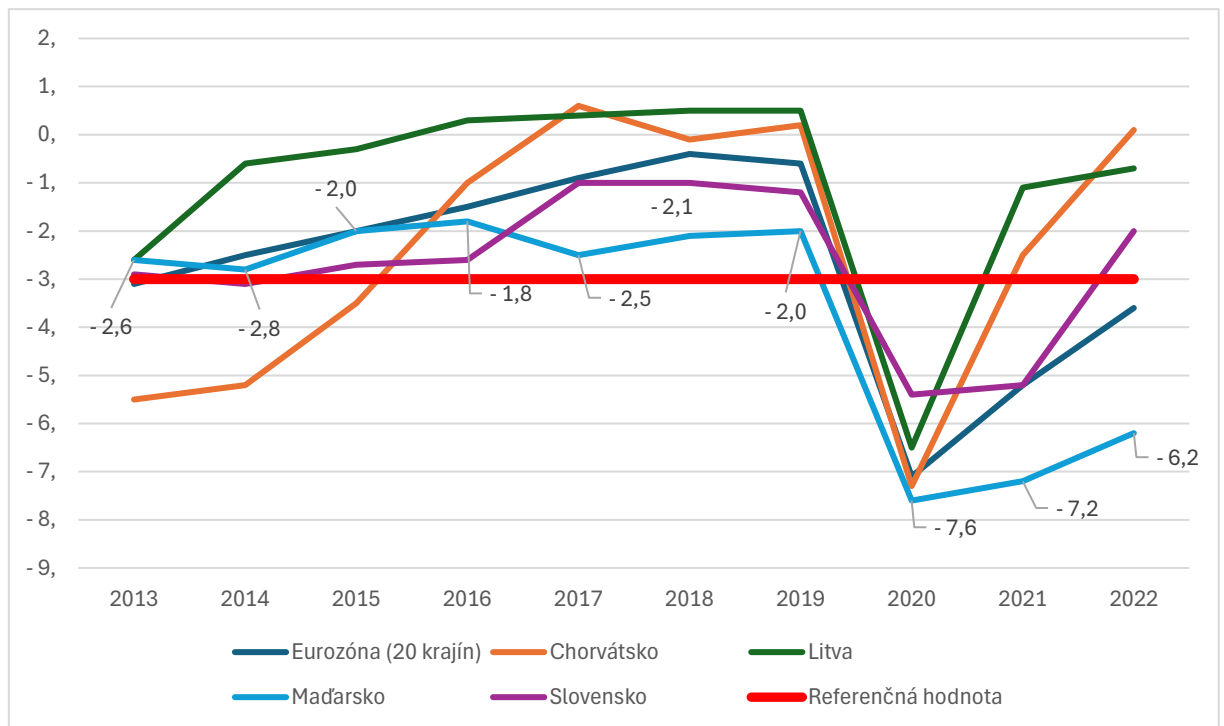
²⁶ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA, Konvergenčná správa ECB jún 2022 [elektronický zdroj], [cit 21.4.2024]. Dostupné na:

<https://www.ecb.europa.eu/press/other-publications/convergence/html/ecb.cr202206~e0fe4e1874.sk.html>

²⁷ REUTERS, *Hungary finance minister says inflation sensitive to global economic shocks* [elektronický zdroj]. [cit. 22.4.2024]. Dostupné na: <https://www.reuters.com/markets/europe/hungary-finance-minister-says-inflation-sensitive-global-economic-shocks-2024-01-20/>

3.1.1.2 Zdravé a udržateľné verejné financie

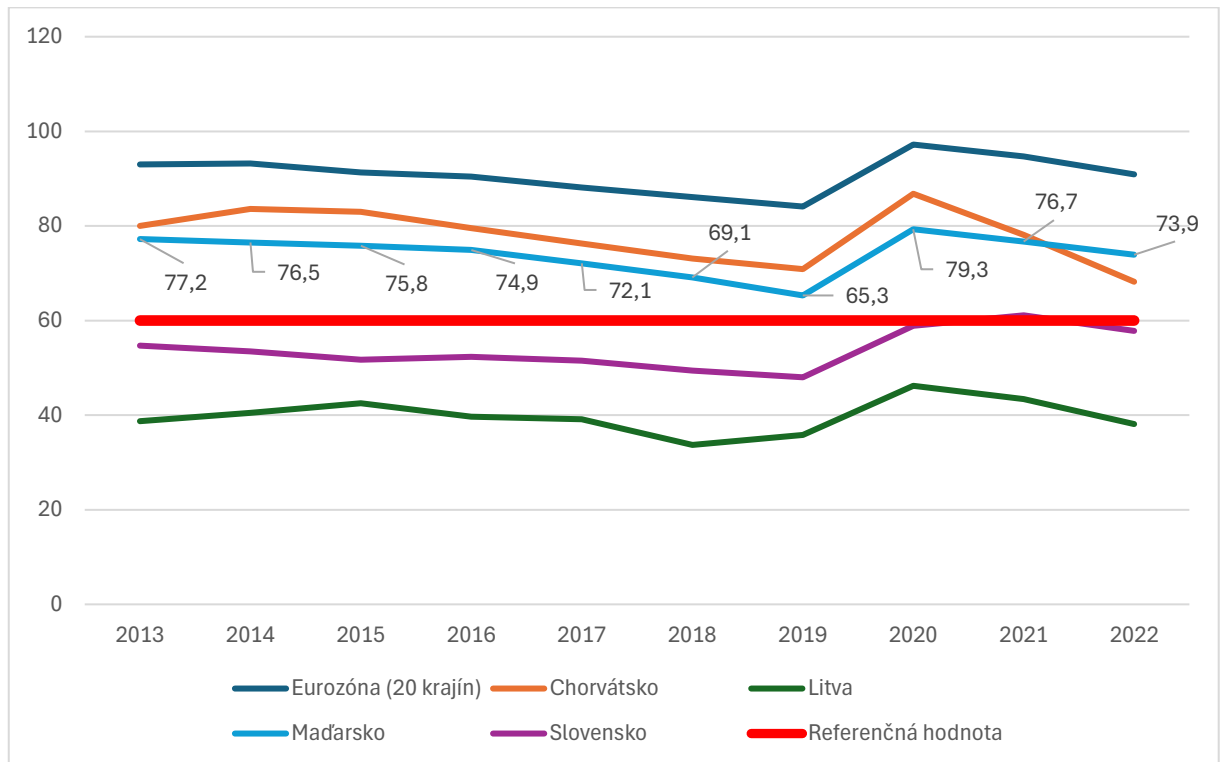
Graf 4: Deficit/Prebytok verejných financií v % HDP

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROSTAT

Krajinám, ktoré sa usilujú o vstup do eurozóny, je stanovené kritérium, že deficit verejných financií by nemal presahovať 3 % HDP. Z dostupných údajov vyplýva, že Maďarsko spolu s väčšinou sledovaných krajín do roku 2019 spĺňali túto podmienku, pričom ich deficit sa pohyboval pod 3 % HDP. V roku 2020 však tento deficit v Maďarsku spolu aj ostatnými sledovanými krajinami výrazne narastal, dosahujúc hodnotu 7,6 % HDP, čo bolo aj najvyššie číslo za posledných 10 rokov. Postupne do roku 2022 sme svedkami znižovania deficitu a zlepšenia hospodárskej situácie vo všetkých sledovaných krajinách, pričom najrýchlejší pokles zaznamenali Litva a Chorvátsko - tieto krajiny už v roku 2021 dokázali svoj deficit verejných financií znížiť pod 3 % HDP. Naopak, Maďarsko znižuje svoj deficit len pomaly, a aj v roku 2022 prekračovalo stanovenú hodnotu, pričom dosiahlo 6,2 % deficitu v porovnaní s HDP. Toto konvergenčné kritérium tak nespĺňa.

Graf 5: pomer dlhu verejnej správy k hrubému domácejmu produktu v %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROSTAT

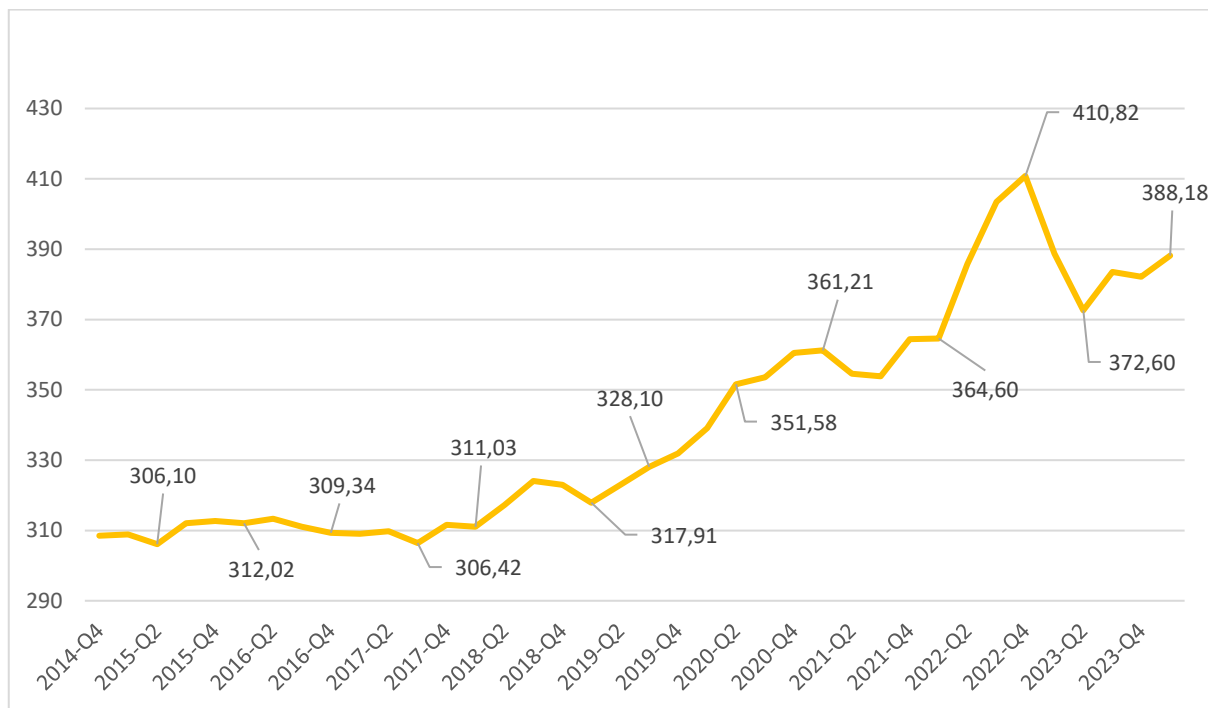
Maďarsko dlhodobo udržiava pomer dlhu verejnej správy k HDP nad hodnotou 60 %. Avšak v porovnaní s ostatnými konvergenčnými kritériami, rozdiel nie je tak výrazný. V prípade ostatných kritérií sme boli svedkami dvojnásobného až trojnásobného prekročenia stanovených limitov. Maďarsko sa najviac priblížilo tejto hodnote 60 % v roku 2019, keď dosiahlo 65,3 % HDP. Avšak pandémia COVID-19 v roku 2020 spôsobila nárast na 79,3 % HDP, avšak odvtedy tento ukazovateľ postupne klesá. Z pozorovaných krajín sa iba Litva dokázala počas posledných 10 rokov udržať pod hranicou 60 %, zatiaľ čo Slovensko mierne prekročilo tento limit počas pandémie.

Hoci Európska komisia zistila, že v roku 2021 viaceré krajiny nedodrжали kritériá týkajúce sa deficitu a dlhu, rozhodla sa nevyužiť nové postupy voči týmto krajinám. Komisia skonštatovala že Maďarsko nespĺňa kritérium dlhu avšak tvrdí, že nie je potrebné trvať na splnení kritéria dlhu, keďže by to vyžadovalo príliš veľké fiškálne úsilie vzhľadom na vtedajšie mimoriadne hospodárske podmienky, ktoré by mohli ohroziť hospodársky rast. Okrem toho Komisia v správe zdôraznila, že pandémia COVID-19 a ruská invázia na

Ukrajinu vytvárajú mimoriadnu neistotu v makroekonomickej a fiškálnej oblasti, čo komplikuje presné určenie smerovania fiškálnej politiky.

3.1.1.3 Stabilita výmenného kurzu

Graf 6: Kurz maďarského forintu vs euro za posledných 10 rokov

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa YAHOO FINANCE

Jednou z podmienok vstupu do eurozóny je účasť krajiny v mechanizme výmenných kurzov ERM II po dobu minimálne dvoch rokov. Maďarsko, hoci má ambície euro prijať, sa tejto požiadavke zatiaľ nezaviazalo a obchoduje s forintom v režime pružného kurzu.

Analýza vývoja kurzu forintu voči euru za posledných 10 rokov (2014 – 2024) odzrkadľuje dynamiku ovplyvňovanú rôznymi faktormi. V rokoch 2014 až 2018 forint preukázal relatívnu stabilitu voči euru, pohybujúc sa v rozpätí od 306,10 HUF/EUR do 328,10 HUF/EUR.

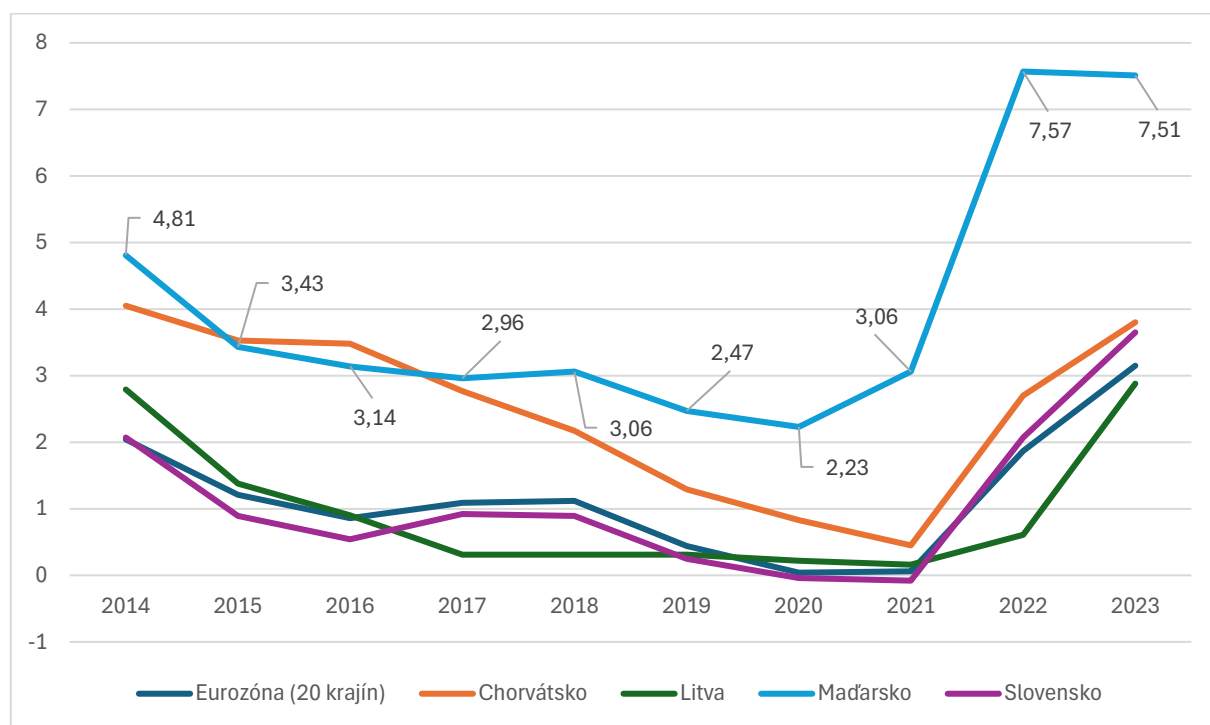
Nasledovalo oslabenie forintu v roku 2019, kedy dosiahol kurz 351,58 HUF/EUR. Tento vývoj bol ovplyvnený kombináciou faktorov, ako napríklad spomalením hospodárskeho rastu Maďarska, geopolitickou neistotou a globálnym ekonomickým spomalením.

V roku 2020 forint zažil dramatický pokles v dôsledku pandémie COVID-19 a s ňou súvisiacich dopadov na globálnu ekonomiku. V tom istom roku uzavrela Magyar Nemzeti Bank (MNB) s Európskou centrálnou bankou (ECB) dohodu o repo linke. Cieľom tejto dohody bolo posilniť stabilitu maďarského finančného sektora v kontexte pandémie. V rámci nej si MNB mohla požičať od ECB až 4 miliardy eur. Za tieto prostriedky musela MNB poskytnúť ECB kolaterál v podobe eurových aktív.²⁸

V poslednom štvrtroku 2022 kurz forintu klesol na 410,82 HUF/EUR, čím dosiahol svoje minimum v rámci pozorovaného obdobia.

3.1.1.4 Dlhodobé úrokové sadzby

Graf 7: Dlhodobé úrokové sadzby za posledných 10 rokov

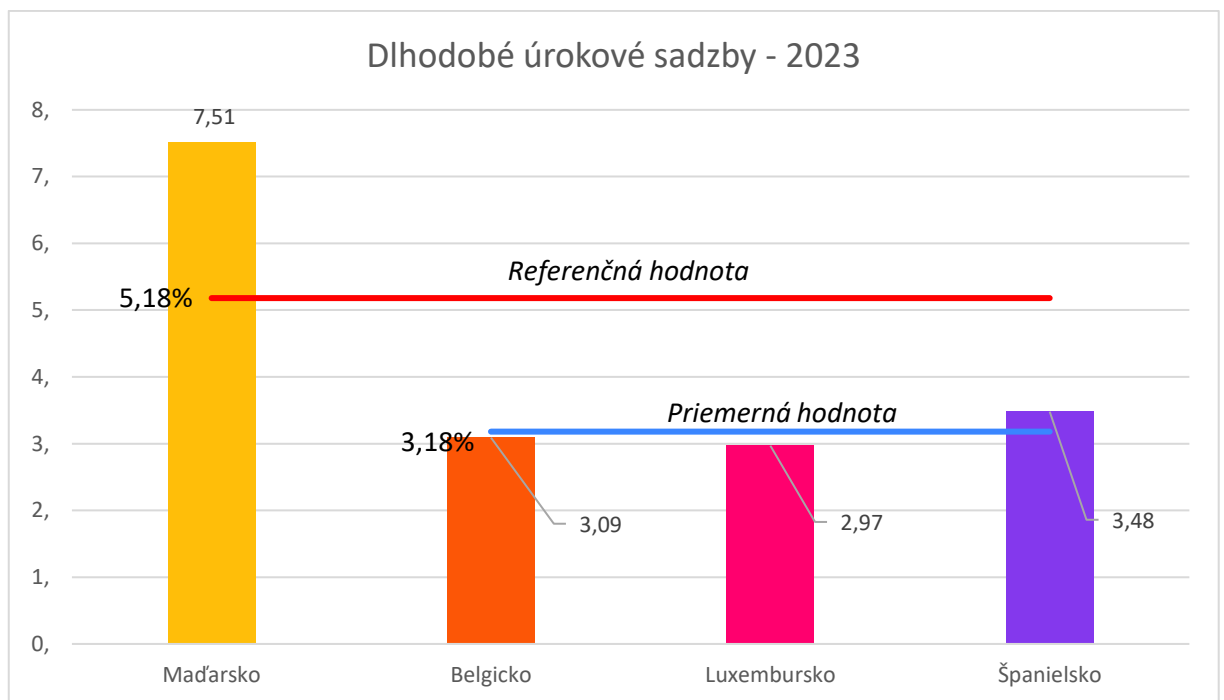
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROSTAT

Dlhodobé úrokové sadzby v Maďarsku boli v sledovanom období vo všeobecnosti vyššie ako v eurozóne. Najväčší rozdiel medzi úrokovými sadzbami v Maďarsku a v eurozóne bol

²⁸ MAGYAR NEMZETI BANK, *The Magyar Nemzeti Bank will hold its regular end-of-quarter discount bill auctions and foreign exchange swap tenders in December* [elektronický zdroj]. [cit 24.4.2024]. Dostupné na: <https://www.mnb.hu/en/pressroom/press-releases/press-releases-2022/the-magyar-nemzeti-bank-will-hold-its-regular-end-of-quarter-discount-bill-auctions-and-foreign-exchange-swap-tenders-in-december>

v roku 2022 kedy bol o 5,7 percentuálneho bodu. Od roku 2014 do roku 2020 sme sledovali pokles sadzieb vo všetkých krajinách, ktoré sme pozorovali. Tento trend odzrkadľovala hospodárska stabilita a úsilie centrálnych bánk o podporu ekonomickej expanzie. Avšak, od roku 2020 do roku 2023 sme zaznamenali náhly obrat, keď sa sadzby vo väčšine sledovaných krajín výrazne zvýšili. Zaujímavosťou je, že Maďarsko bolo výnimkou v roku 2023, keďže zaznamenalo len mierny pokles svojich sadzieb v tomto období, zatiaľ čo v ostatných krajinách sa sadzby naďalej prudko zvyšovali.

Graf 8: Dlhodobé úrokové sadzby v roku 2023

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROSTAT

Pre splnenie požiadavky Maďarsko musí v tomto smere dosahovať úroveň priemeru dlhodobých úrokových sadzieb troch krajín s najlepšou cenovou stabilitou, pričom táto hodnota nesmie byť o viac ako 2 percentuálne body vyššia.

V decembri 2023 boli krajinami s najnižšou mierou inflácie a cenovou stabilitou Belgicko, Luxembursko a Španielsko. Pre tieto krajiny boli zistené údaje o dlhodobých úrokových sadzbách, na základe ktorých sa vypočítala priemerná hodnota 3,18%. K tejto hodnote bola pripočítaná 2% tolerancia, čím sa dosiahla referenčná hodnota 5,18%. Graf znázorňuje vývoj dlhodobých úrokových sadzieb v Maďarsku v porovnaní s referenčnou hodnotou 5,18%. Z grafu je zrejmé, že Maďarsko v sledovanom období túto hodnotu prekračuje, a to o 2,33%.

To znamená, že Maďarsko v súčasnosti nespĺňa kritérium dlhodobých úrokových sadzieb pre vstup do eurozóny.

3.2 Politický pohľad

Konvergenčné kritériá, hoci nevyhnutné, predstavujú len jeden z mnohých aspektov komplexnej problematiky vstupu krajiny do eurozóny. Okrem splnenia ekonomických podmienok je pre úspešnú integráciu kľúčová aj politická a sociálna podpora. Táto kapitola sa bude zaoberať analýzou postojov maďarských politických strán v súvislosti s prijatím eura. Zameriavať sa budeme hlavne na postoj súčasnej vlády Viktora Orbána a strany Fidesz ako aj opozície.

3.2.1 Súčasná vláda

Parlamentné voľby v roku 2022 v Maďarsku priniesli víťazstvo koalície Fidesz-KDNP, ktorá získala rekordných 135 mandátov, čím dosiahla dvojtretinovú väčšinu v 199-člennom parlamente. Toto víťazstvo potvrdilo dominanciu Fidesz na maďarskej politickej scéne a posilnilo moc Viktora Orbána, ktorý tak mohol 24. mája 2022 nastúpiť do svojej piatej vládnej funkcie.²⁹

Vláda Viktora Orbána v súčasnosti nevníma zavedenie eura ako aktuálnu tému. Túto informáciu potvrdil aj minister poverený vedením kancelárie predsedu vlády Gergely Gulyás, ktorý reagoval na nedávne vyhlásenie guvernéra centrálnej banky Györgya Matolcsyho o nevyhnutnosti zavedenia eura v Maďarsku. Podľa Gulyása sa Maďarsko síce v minulosti zaviazalo k prijatiu eura, avšak od vstupu do Európskej únie sa podmienky značne zmenili. Podľa neho vzniká tak otázka, či záväzok k zavedeniu eura stále platí.

Okrem toho Gulyás zdôraznil, že pred zavedením eura by Maďarsko muselo dosiahnuť úroveň rozvoja EÚ. V súčasnosti sa však krajina nachádza len na 77% priemernej úrovne, a preto je od prijatia eura stále ďaleko. Minister ďalej poukázal na to, že zavedenie

²⁹ MAGYARORSZÁG KORMÁNYA, *A KORMÁNY TAGJAI* [elektronický zdroj]. [cit. 25.4.2024]. Dostupný na: <https://kormany.hu/a-kormany-tagjai>

eura by znamenalo stratu kontroly nad menovou politikou. Vláda taktiež zvažuje dopady na ceny a konkurencieschopnosť maďarskej ekonomiky.³⁰

V decembri 2022 premiér Viktor Orbán vyjadril svoj postoj k otázke vstupu Maďarska do eurozóny. Aj keď ide o menej citované vyjadrenie, je dôležité ho zohľadniť pri posudzovaní perspektív tejto témy. „Je úplne legitímne pýtať sa, či vláda pre hektickú zmenu kurzu forintu neuvažuje o zavedení eura,“ dodal: „kurz forintu bol odpojený od výkonnosti maďarskej ekonomiky“. Diskutoval aj o tom, aké by boli dôsledky zavedenia eura v Maďarsku. Existujú argumenty pre aj proti tomuto kroku. Kľúčovou otázkou je, či by Maďarsko prioritizovalo stabilitu alebo rýchly rast. Viktor Orbán sa vyjadril, že „Odporúčam, aby sa Maďarsko rozhodlo rýchlo dobehnúť zameškané.“³¹

Podľa vyjadrenia ministra financií Mihálya Vargu z konca augusta 2022 je predčasné hovoriť o vstupe Maďarska do eurozóny. Vláda sa v súčasnosti sústreďí na "čo najrýchlejšie dosiahnutie rovnovážnej pozície". Varga zdôraznil, že zavedenie eura by v súčasnej situácii znamenalo pre maďarskú ekonomiku výrazné zníženie rizík.³²

Rovnaký postoj k otázke eura vyjadril aj minister hospodárskeho rozvoja Márton Nagy. Počas parlamentného vypočutia v máji 2022 zdôraznil, že zavedenie eura nie je aktuálnou témou pre najbližšie roky a vláda nemá v pláne euro v tomto období zaviesť. "V dlhodobom horizonte sa to uvidí," dodal Nagy. Vo svojich vyjadreniach poukázal na to, že pre krajinu s flexibilnou ekonomikou ako Maďarsko by bolo euro v prípade recesie nevýhodné.³³

³⁰ MAGYAR HANG, *Az euró bevezetése nem aktuális a kormány szerint* [elektronický zdroj]. [cit. 25.4.2024]. Dostupný na:

<https://hang.hu/belfold/gulyas-gergely-az-euro-bevezetese-nem-aktualis-155464>

³¹ INDEX.HU, Gyula Szabo, *Nincs mese, be kell vezetni az eurót, de ebből most tragédia lehet – Orbán Viktor* (4.11.2023) [elektronický zdroj]. [cit. 26.4.2024]. Dostupné na:

<https://index.hu/gazdasag/2023/11/04/europai-unio-eurobevezetes-orban-viktor-nagy-marton-varga-mihaly-matolcsy-gyorgy-dobrev-klara-forint/>

³² INDEX.HU, Gyula Szabo, *Nincs mese, be kell vezetni az eurót, de ebből most tragédia lehet – Varga Mihály* (4.11.2023) [elektronický zdroj]. [cit. 26.4.2024]. Dostupné na:

<https://index.hu/gazdasag/2023/11/04/europai-unio-eurobevezetes-orban-viktor-nagy-marton-varga-mihaly-matolcsy-gyorgy-dobrev-klara-forint/>

³³ INDEX.HU, Gyula Szabo, *Nincs mese, be kell vezetni az eurót, de ebből most tragédia lehet – Nagy Márton* (4.11.2023) [elektronický zdroj]. [cit. 26.4.2024]. Dostupné na:

<https://index.hu/gazdasag/2023/11/04/europai-unio-eurobevezetes-orban-viktor-nagy-marton-varga-mihaly-matolcsy-gyorgy-dobrev-klara-forint/>

Z vyjadrení maďarskej vlády je zrejmé, že k otázke eura pristupuje s rezervou. Vláda nevidí krátkodobú perspektívu pre jeho zavedenie a prioritne sa zameriava na doháňanie priemernej úrovne rozvoja EÚ.

3.2.2 Vyjadrenia opozície

Podľa Kláry Dobrev, poslankyne Európskeho parlamentu za stranu Demokratická koalícia (DK), má zavedenie eura v Maďarsku strategický význam. V januári 2023 Dobrev zdôraznila, že v krajinách eurozóny panuje stabilná ekonomika, predvídateľný každodenný život a rodiny nie sú sužované prudkým rastom cien. Chorvátsko, ktoré nedávno vstúpilo do eurozóny, slúži ako inšpiratívny príklad. Dobrev poukázala na to, že Chorváti usilovali o zavedenie eura deväť rokov, pričom tento krok vnímajú ako kľúčový pre prosperitu svojej krajiny. V súlade s touto víziou sa tieňová vláda DK už teraz pripravuje na zavedenie eura v Maďarsku v budúcnosti, čím sleduje záujmy všetkých občanov.³⁴

3.3 Sociálny pohľad

V tejto časti práce sa zameriame na sociálne aspekty potenciálneho vstupu Maďarska do eurozóny. Analyzujeme rôzne dopady na životnú úroveň občanov a posúdime euroskeptické postoje v maďarskej spoločnosti a ostatných pozorovaných krajinách. Zároveň skúmame vývoj preferencií verejnosti v priebehu času a porovnáme ich s postojmi v krajinách, ktoré euro zatiaľ neprijali.

3.3.1 Postoje v Maďarskej spoločnosti voči euru

Analyzovali sme údaje získané z prieskumu verejnej mienky Eurobarometra, ktorý realizuje Európska komisia. Prieskum sa zameral na vzorku 1000 respondentov z danej krajiny v zastúpení všetkých vekových kategórií v roku 2023. Cieľom prieskumu bolo zistiť úroveň podpory pre zavedenie eura v Maďarsku. Respondenti odpovedali na otázky týkajúce

³⁴ INDEX.HU, Gyula Szabo, *Nincs mese, be kell vezetni az eurót, de ebből most tragédia lehet – Ellenzék* [elektronický zdroj]. [cit. 26.4.2024]. Dostupné na: <https://index.hu/gazdasag/2023/11/04/europai-unio-eurobevezetes-orban-viktor-nagy-marton-varga-mihaly-matolcsy-gyorgy-dobrev-klara-forint/>

sa ich postoja k euru, jeho potenciálnym výhodám a rizikám. Ich úlohou bolo zodpovedať nasledujúce otázky:

Otázka č.1 - Je podľa vás Maďarsko pripravené zaviesť euro?

Otázka č.2 - Používali ste už eurobankovky alebo euromince?

Otázka č.3 - Malo podľa vás pozitívne následky zavedenie eura v krajinách, ktoré ho už používajú?

Otázka č.4 - Myslíte si, že zavedenie eura by malo pozitívne dôsledky pre Maďarsko?

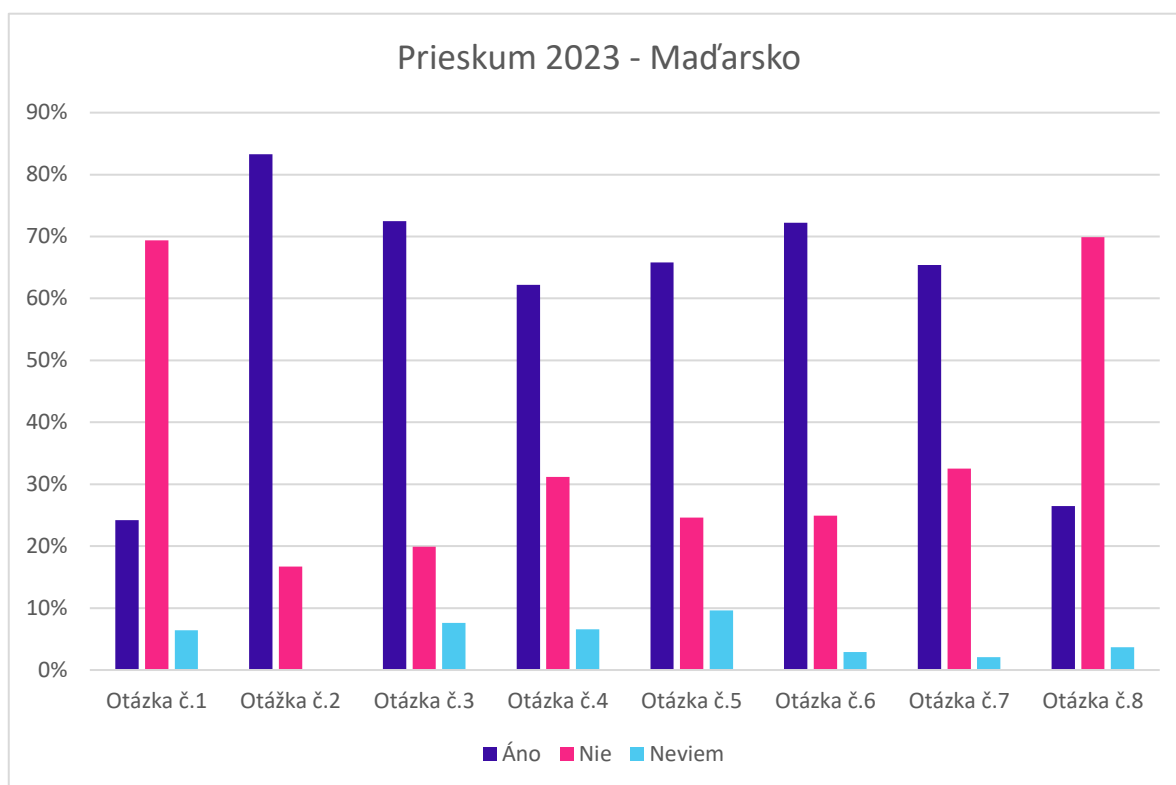
Otázka č.5 - Myslíte si, že zavedenie eura by malo pozitívne dôsledky pre vás osobne?

Otázka č.6 – Ste vy osobne za všeobecné zavedenie eura v Maďarsku?

Otázka č.7 - Obávate sa zneužitia stanovovania cien počas prechodu na euro?

Otázka č.8 - Prijatie eura bude znamenať, že Maďarsko stratí kontrolu nad svojou hospodárskou politikou?

Graf 9: Prieskum verejnej mienky obyvateľstva v roku 2023 o prijatí eura v Maďarsku

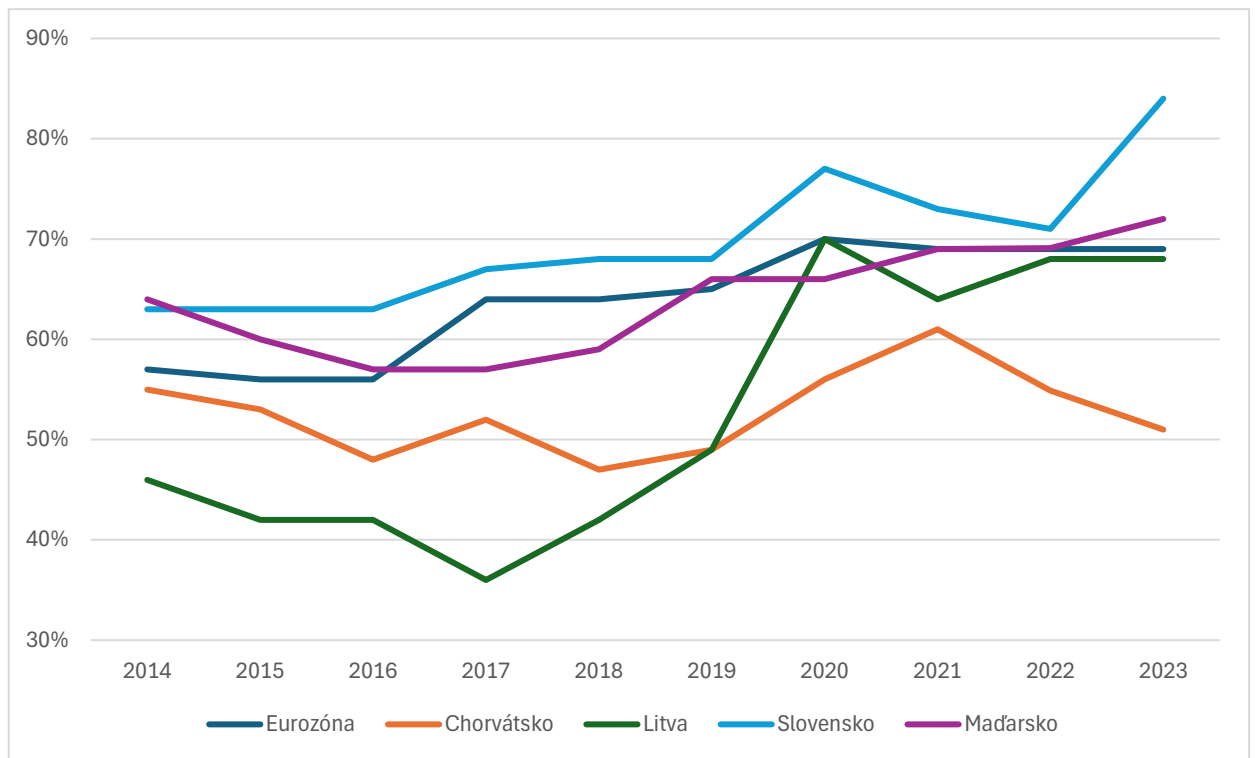
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROBAROMETER

Podľa prieskumu Eurobarometra sa väčšina Maďarov (69%) domnieva, že krajina v súčasnosti nie je pripravená na zavedenie eura. To korešponduje s nesplnenými konvergenčnými kritériami a postojmi politikov. Na druhej strane, pri otázke na skúsenosti s eurom uviedla drvivá väčšina respondentov (83%), že už používali eurobankovky alebo euromince. Pozitívny vplyv eura na krajiny, ktoré ho už zaviedli, vidí 73% Maďarov. V súlade s tým 62% respondentov očakáva, že zavedenie eura by malo pre Maďarsko pozitívne dôsledky. Osobne by za zavedením eura bolo až 72% obyvateľov Maďarska. 66% z nich sa domnieva, že by to pre nich malo priame praktické výhody, napríklad uľahčenie platieb v zahraničí bez nutnosti výmeny meny. Obavy zneužitia cenotvorby počas prechodu na euro vyjadrilo až 65% respondentov. Naopak, strata kontroly nad hospodárskou politikou vníma ako hrozbu len 27% Maďarov, väčšina (70%) sa domnieva, že prijatie eura by takúto stratu neprinieslo.

Na základe výsledkov sa zdá, že postoje Maďarov k euru sú skôr pozitívne. Väčšina obyvateľstva si uvedomuje potenciálne výhody eura, ale zároveň má aj obavy z jeho zavedenia a myslí si, že Maďarsko nie je pripravené ho v dohľadnej dobe prijať.

3.3.2 Dôvera eura v krajinách, ktoré ho už používajú

Graf 10: Podpora eura v sledovaných krajinách za posledných 10 rokov

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROBAROMETER

V tomto grafe analyzujeme vývoj dôvery občanov v euro v štyroch krajinách: Chorvátsku, Litve, Slovensku a Maďarsku. Chorvátsko, Litva a Slovensko sú súčasťou eurozóny, zatiaľ čo Maďarsko euro nezaviedlo a slúži nám ako referenčný bod. Priemerná miera dôvery v euro v krajinách eurozóny vzrastá od roku 2014. Vtedy euro vnímalo pozitívne len 57 % respondentov, kým v roku 2023 už dosahuje 69 %.

Vývoj dôvery v jednotlivých krajinách:

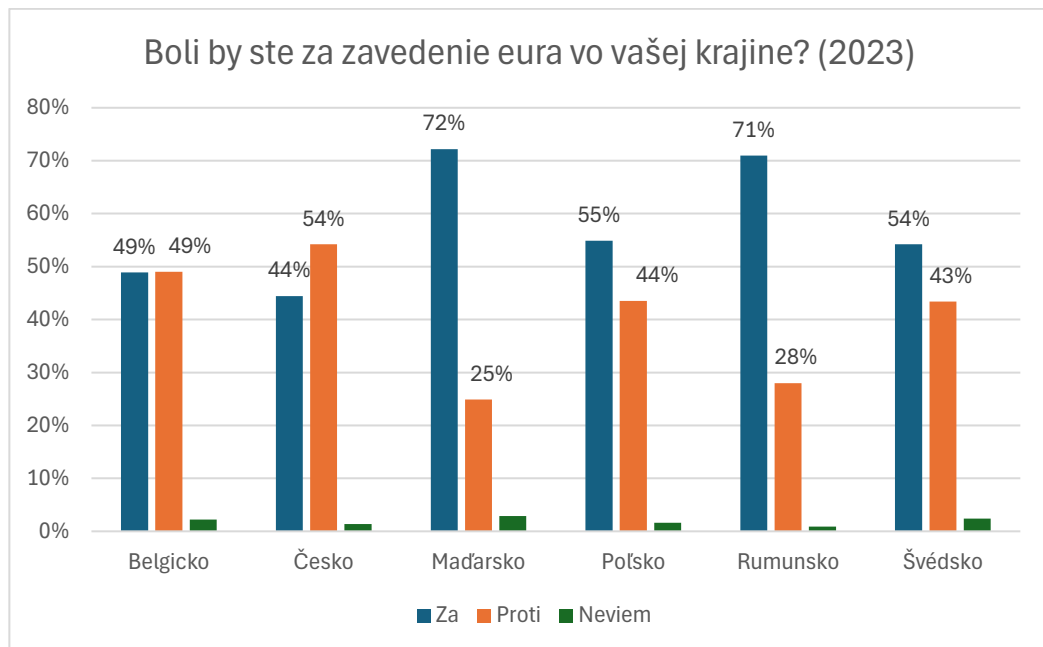
- Litva: Po zavedení eura v roku 2015 klesala dôvera z 46 % na 36 % v roku 2017. Následne však opäť rástla a v roku 2023 dosiahla 68 %.
- Slovensko: Slovensko patrí medzi krajiny s najvyššou mierou dôvery v euro. V roku 2023 vnímalo euro pozitívne až 84 % Slovákov, čím prekonal priemer eurozóny.
- Chorvátsko zaviedlo euro v roku 2023. Pred zavedením, v roku 2021, mala podpora eura 61 %. Po zavedení mierne klesla na 51 %. Napriek tomuto poklesu je dôvera v euro stále výrazne vyššia ako v Litve pri jeho zavedení a stále prekračuje polovicu opýtaných.

- Maďarsko, hoci nie je členom eurozóny, vykazuje podobnú mieru dôvery v euro ako priemer eurozóny. V roku 2023 túto hodnotu dokonca prekonal.

Vývoj dôvery v euro v sledovaných krajinách je rôznorodý. Vo všeobecnosti však môžeme pozorovať rastúci trend v krajinách eurozóny. Chorvátsko, ako nováčik v eurozóne, vykazuje mierny pokles dôvery po zavedení eura, avšak stále sa udržuje na nadpriemernej úrovni. Maďarsko, hoci euro nezaviedlo, vyjadruje podobnú mieru dôvery ako priemer eurozóny.

3.3.3 Názory na zavedenie eura v krajinách mimo eurozóny

Graf 11: Postoj k zavedeniu eura mimo eurozóny

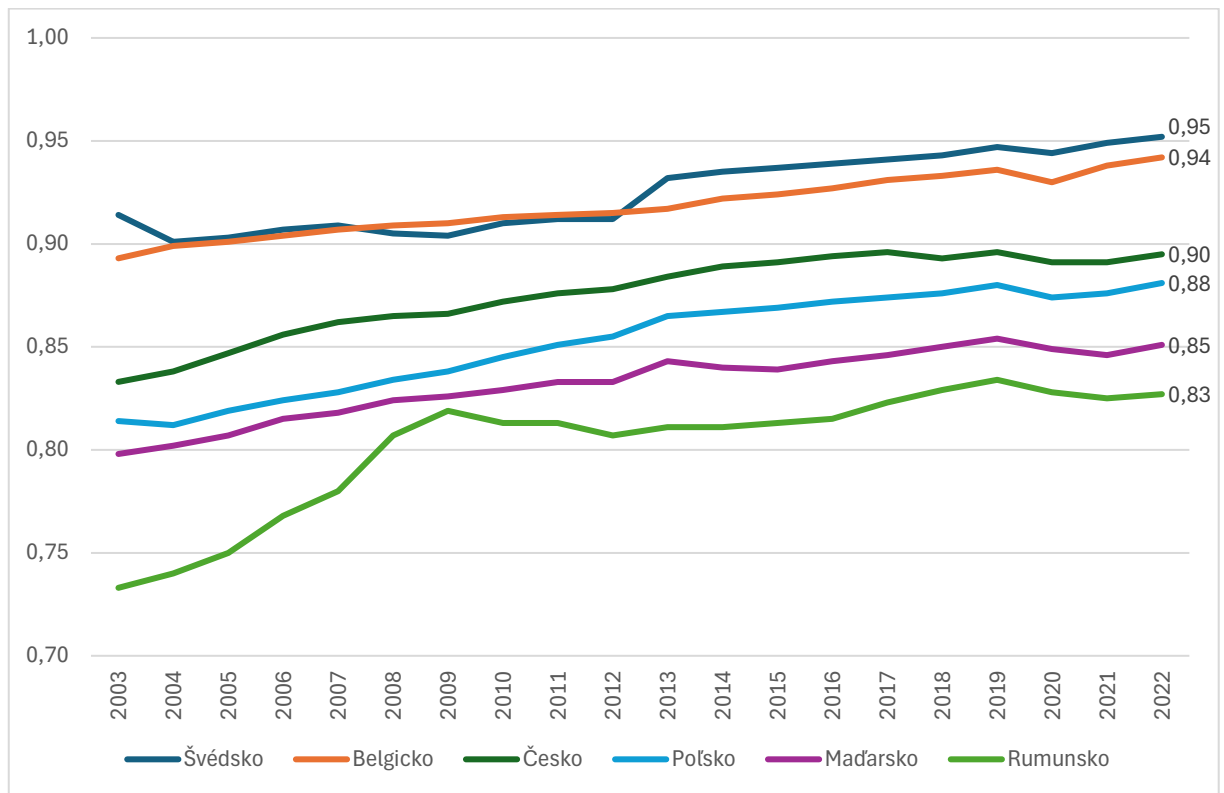

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa EUROBAROMETER

V Belgicku sa názory delia takmer rovnomerne, pričom polovica respondentov by euro uvítala, kým druhá polovica by ho odmietla. V Českej republike je väčšina (54%) proti zavedeniu eura a preferuje si zachovať českú korunu. Maďarsko vykazuje z hľadiska podpory eura najvyššiu mieru, s 72% respondentov, ktorí by jeho zavedenie privítali. Podobne vysoké percento (71%) zástancov eura sa vyskytuje aj v Rumunsku. V Poľsku je podpora mierne nižšia, s 55% za euro, a v Švédsku sa pohybuje na úrovni 54%.

3.3.4 Index ľudského rozvoja

Graf 12: Pozorovanie HDI posledných 20 rokov

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa UNITED NATIONS – HUMAN DEVELOPMENT REPORT

Na základe dát HDI, ktoré boli vypracované Organizáciou Spojených národov môžeme vidieť že Maďarsko spomedzi krajín, ktoré ešte nie sú členmi eurozóny si drží úroveň HDI relatívne nižšie na úrovni 0,85 a celosvetovo ako 47. najlepšia krajina z tohto hľadiska. Nižší HDI v Maďarsku sa čiastočne vysvetľuje ich najnižšou strednou dĺžkou života v porovnaní s ostatnými krajinami Vyšehradskej štvorky (V4)³⁵. Všeobecne tento ukazovateľ má stúpajúcu hodnotu u všetkých krajín s výnimkou Rumunska a Švédska počas roku 2009, kedy bola hospodárska kríza a v rokoch 2020 až 2022, ktoré zase zapríčinila pandémia COVID-19 a vojna na Ukrajine. Analýza ukázala, že zlepšenie Indexu ľudského rozvoja v Maďarsku od roku 2003 do 2022 bolo nižšie než v Českej republike a Poľsku, pričom v období medzi rokmi 2015 a 2022 nedošlo k významnej zmene hodnotenia.

³⁵ DAILY NEWS HUNGARY, Hungary in the decline? Human Development Report provides shocking revelations [elektronický zdroj]. [cit. 30.4.2024]. Dostupné na: <https://dailynewshungary.com/human-development-report-hungary-decline/>

3.4 Diskusia

Vstup do Európskej únie so sebou prináša záväzok prijať euro ako spoločnú menu v neskoršom horizonte. Výnimku z tohto pravidla má len Dánsko, ktoré si v roku 1992 vyjednálo opt-out. Na druhej strane Švédsko, člen EÚ od roku 1995, euro doteraz nezaviedlo, a to aj napriek absencii formálneho opt-outu. Maďarsko je členom EÚ iba od roku 2004.

Podľa mňa v nasledujúcich rokoch je nereálne aby Maďarsko zaviedlo euro vzhľadom na to, že nespĺňa veľa kritérií. Jednou z najdôležitejších podmienok sú konvergenčné kritéria ktoré Maďarsko aj ostatné krajiny musia splniť na to aby sa mohli pripojiť ku krajinám, ktoré používajú euro. Maďarsko však po analyzovaní všetkých týchto kritérií nespĺňalo ani jedno.

V prípade cenovej stability dosahovalo mieru inflácie ako jednu z najvyšších v celej EÚ a viacnásobne tak presahovalo referenčnú hodnotu troch krajín s najlepšou mierou inflácie. Najväčší nárast cien sme mohli pozorovať pri jedle a nealkoholických nápojoch a reštaurácie a hotely. Podobne na tom bolo aj roky predtým ohľadom tohto kritéria. Konvergenčná správa z roku 2022, ktorú robila ECB dospela k rovnakým záverom a poznamenala, že vysoký nárast cien bol vo viacerých krajinách ovplyvnený najmä pandémiou COVID-19 a vojenským konfliktom na Ukrajine. Toto kritérium má zabezpečovať, že miera inflácie je pod kontrolou a že krajina nezapríčiní ekonomické otrasy po pripojení sa do eurozóny.

Ďalej malo Maďarsko vysoký deficit verejných financií k HDP, ktorý nesmie presahovať 3% HDP no v tomto prípade to bol dvojnásobok a rovnako aj pomer dlhu verejnej správy k % HDP, ktorý by nemal presahovať 60%. Tieto kritéria zaručujú udržateľné financie a primerané výdavky predtým než sa pripoja do eurozóny. Vzhľadom na prekročenie oboch hodnôt nespĺnilo ani druhé konvergenčné kritérium.

Maďarsko sa v súčasnosti nezúčastňuje ERM II, kde podmienka účasti je minimálne 2 roky, forint však súčasťou nie je. Navyše výmenný kurz euro a forint bol veľmi volatilný v priebehu posledných rokov s významnými oslabeniami. Okrem toho v októbri roku 2022 dosiahol maďarský forint svoje historické maximum.

Aby krajina si mohla požičiavať peniaze pri stabilnej a primeranej sadzbe tak je tu posledné konvergenčné kritérium a to dlhodobé úrokové sadzby. Ani však v tomto prípade Maďarsko nevyhovelo a významne prekročilo stanovenú hodnotu.

Ak by som aj odignoroval konvergenčné kritéria, tak stále Maďarsko nie je na dobrej ceste. Politicky strana Fidesz Viktora Orbána nepovažuje vstup Maďarska do eurozóny za prioritu. Radšej sa snaží dohnať úroveň rastu a zmierniť rekordnú infláciu. Podobné názory majú aj súčasný minister financií a minister hospodárskeho rozvoja. Stranu Fidesz považujem za euroskeptickú a kritickú voči európskej únii, pri ktorej sa aj jej voliči rozchádzajú v postojoch k EÚ, respektíve každý od EÚ očakáva niečo iné. Preto si aj myslím, že veľa voličov by sa chcelo od EÚ osamostatniť a nie hľadať spôsob ako prijať euro čo najskôr. Minister financií Mihaly Varga uviedol že Maďarsko sa síce usiluje o splnenie kritérií pre vstup do eurozóny, no nemá presný termín kedy by tieto podmienky mali byť splnené. Ja sa aj na základe analyzovaných kritérií skorej prikláňam k vyjadreniu guvernéra Maďarskej národnej banky Gyorgyho Matolcsyho ktorý povedal že Maďarsko skorej ako v roku 2030 do eurozóny nevstúpi.

Na druhej strane pozitívnejšie to vnímajú samotní občania Maďarska, ktorí nie sú až tak rozdelení v názoroch na zavedenie eura vo svojej krajine. Avšak na druhej strane sa zhodli, že ich krajina v súčasnosti nie je pripravená na zavedenie. Taktiež sú si vedomí výhod, ktoré by im zavedenie eura prinieslo, no majú aj obavy, ktoré by mohli nastať pri prechode na euro. Keď som aj porovnával názory medzi krajinami, ktoré ešte euro majú len zaviesť, tak Maďarsko malo najväčšiu podporu eura a teda občania si myslia že by to malo pre nich pozitívny prínos. Najväčšiu obavu by mali zo zneužitia stanovovania cien pri prechode na euro.

Pre bežného človeka môže mať zavedenie eura najmä výhody ohľadom zjednodušeného cestovania v rámci eurozóny a nebude tak potrebná výmena meny pri cestovaní medzi krajinami, bude to šetriť čas a peniaze zároveň aj podporovať turizmus. Taktiež si bude môcť ľahšie porovnať ceny tovarov a služieb medzi jednotlivými krajinami, vďaka čomu bude jednoduchšie vedieť nájsť najlepšiu ponuku. Na druhej strane prechod na euro znamená stratu národnej meny, ktorá môže mať pre niekoho symbolický význam.

Zavedenie eura v Maďarsku je veľmi nepravdepodobné v najbližších rokoch. Existuje viacero prekážok, ako napríklad nesplnenie konvergenčných kritérií, geopolitická

neistota a rozdelená verejná mienka. Vláda bude musieť tieto prekážky prekonať a presadiť komplexnú stratégiu, ak bude chcieť presadiť zavedenie eura v budúcnosti.

Záver

Vstup Maďarska do eurozóny sa v najbližších rokoch javí ako veľmi nepravdepodobný scenár. Táto krajina čelí viacerým výzvam, ktoré bránia procesu zavedenia eura. Hlavnou prekážkou sú nesplnené konvergenčné kritériá, ako je vysoká inflácia, deficit verejných financií a neúčast' v ERM II spolu s dlhodobými úrokovými mierami prekračujúce referenčnú hodnotu. Na základe analýz v tejto práci sme dospeli, že vo väčšine prípadov boli povolené limity prekročené viac ako dvojnásobne. Politické strany, najmä Fidesz, vyjadrujú euroskepticizmus a nevidia vstup do eurozóny ako prioritu. Na druhej strane väčšina občanov Maďarska vníma euro pozitívne, taktiež vidia výhody zavedenia eura, ale zároveň majú obavy z možných negatívnych dôsledkov, najmä vo vzťahu k cenovej stabilite.

V prípade, že Maďarsko bude chcieť dosiahnuť zavedenie eura v budúcnosti, bude musieť prekonať tieto prekážky a zmeniť aktuálnu fiškálnu politiku. Avšak vzhľadom na súčasnú situáciu a politické postoje je pravdepodobné, že tento proces bude trvať dlhšie. Zatiaľ čo guvernér Maďarskej národnej banky Gyorgy Matolcsy predpokladá, že Maďarsko do eurozóny nevstúpi skôr ako po roku 2030, verejná mienka je zmiešaná a občania Maďarska síce majú pozitívny postoj k euru si ale uvedomujú, že ich krajina v súčasnosti nie je pripravená na jeho zavedenie. Preto vláda bude musieť zväčšiť svoje úsilie a zvoliť iný prístup, ak bude chcieť presadiť zavedenie eura v budúcnosti.

Zoznam použitej literatúry

- [1] EURÓPSKA KOMISIA, DIRECTORATE-GENERAL FOR COMMUNICATION, Európska únia - Čím je a čo robí. (2022) [elektronický zdroj]. [cit 20.2.2024]. Dostupné na: <https://op.europa.eu/webpub/com/eu-what-it-is/sk/>
- [2] EURÓPSKY PARLAMENT, Európska únia a Svetová obchodná organizácia (10-2023) [elektronický zdroj]. [cit 20.2.2024]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/161/europska-unia-a-svetova-obchodna-organizacia>
- [3] EUROPEAN UNION, Peace in Europe and the beginnings of cooperation [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1945-59_en
- [4] EUROPEAN UNION, The ‘Swinging Sixties’ – a period of economic growth [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1960-69_en
- [5] EUROPEAN UNION, A growing Community – the first new members join [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1970-79_en
- [6] EUROPEAN UNION, The changing face of Europe - the collapse of communism [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1980-89_en
- [7] EUROPEAN UNION, Further expansion [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/2000-09_en
- [8] EUROPEAN UNION, Further expansion [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/2000-09_en
- [9] EUROPEAN UNION, A challenging decade [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/2010-19_en
- [10] EUROPEAN UNION, History of the EU [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu_en

- [11] EURÓPSKA ÚNIA, Maďarsko – profily krajín (2024) [elektronický zdroj]. [cit. 10.3.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/hungary_sk
- [12] OECD, Hungary unitary country (október 2016) [elektronický zdroj]. [cit. 10.3.2024]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/regional/regional-policy/profile-Hungary.pdf>
- [13] EUROPEAN UNION, Countries using the euro [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/countries-using-euro_en
- [14] EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA, Výročná správa 2009 [elektronický zdroj]. Str.137 [cit. 20.2.2024]. ISSN 1830-3005. Dostupné na: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/annrep/ar2009sk.pdf>
- [15] EUROPEAN UNION, The Euro - History and purpose [elektronický zdroj], [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/history-and-purpose_en
- [16] DANIELA PREDA (ED.), The History of the European Monetary Union (2016) [elektronický zdroj]. Str. 198 [cit. 20.2.2024]. ISBN 978-2-8076-0098-0. Dostupné na: https://library.oapen.org/viewer/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/20.500.12657/47865/external_content.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- [17] EURÓPSKA RADA, RADA EURÓPSKEJ ÚNIE, Pristúpenie k eurozóne (2024) [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/joining-the-euro-area/>
- [18] EURÓPSKA RADA, RADA EURÓPSKEJ ÚNIE, Podmienky pristúpenia k eurozóne: konvergenčné kritériá (2024) [elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/joining-the-euro-area/convergence-criteria/>
- [19] HANSPETER K. SCHELLER, Európska centrálna banka – História, úlohy a funkcie (2006) [elektronický zdroj]. str. 172 [cit. 28.2.2024]. ISBN 978-92-899-0357-8. Dostupné na: https://www.nbs.sk/_img/documents/_vzdelavanie/ucitelia/ecb_historia_ulohy_funkcie.pdf

- [20] EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA, Konvergenčné kritéria [elektronický zdroj].
cit [8.3.2024]. Dostupné na:
<https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/html/convergence-criteria.sk.html>
- [21] EURÓPSKA KOMISIA, ERM II – the EU's Exchange Rate Mechanism
[elektronický zdroj]. [cit. 20.2.2024]. Dostupné na: https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/enlargement-euro-area/adoption-fixed-euro-conversion-rate/erm-ii-eus-exchange-rate-mechanism_en
- [22] EUR-LEX, Resolution of the European Council on the establishment of an exchange-rate mechanism in the third stage of economic and monetary union Amsterdam, 16 June 1997. [elektronický zdroj]. [cit. 24.2.2024]. Dostupný na:
<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/SK/TXT/?uri=celex%3A31997Y0802%2803%29>
- [23] EUROPEAN COMMISSION, ERM II – the EU's Exchange Rate Mechanism [elektronický zdroj]. [cit. 25.2.2024]. Dostupný na: https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/enlargement-euro-area/adoption-fixed-euro-conversion-rate/erm-ii-eus-exchange-rate-mechanism_en
- [24] PÉTER GOTTFRIED, Thoughts on the Dilemma of When to Introduce the Euro in Hungary (2021) [elektronický zdroj]. [cit 21.3.2024] Dostupný na:
<https://real.mtak.hu/132357/1/fer-20-3-ove1-gottfried.pdf>
- [25] VILÁG GAZDASÁG, Matolcsy György: „Magyarország be fogja vezetni az eurót” – ez már 2030 előtt bekövetkezhet (21.11.2023) [elektronický zdroj]. [cit 21.3.2024] Dostupný na:
<https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2023/11/matolcsy-gyorgy-magyarorszag-be-fogja-vezetni-az-eurot-ez-mar-2030-elott-bekovetkezhet>
- [26] EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA, Konvergenčná správa ECB jún 2022 [elektronický zdroj], [cit 21.4.2024]. Dostupné na:
<https://www.ecb.europa.eu/press/other-publications/convergence/html/ecb.cr202206~e0fe4e1874.sk.html>
- [27] REUTERS, Hungary finance minister says inflation sensitive to global economic shocks (20.1.2024) [elektronický zdroj]. [cit. 22.4.2024]. Dostupné na:
<https://www.reuters.com/markets/europe/hungary-finance-minister-says-inflation-sensitive-global-economic-shocks-2024-01-20/>
- [28] MAGYAR NEMZETI BANK, The Magyar Nemzeti Bank will hold its regular end-of-quarter discount bill auctions and foreign exchange swap tenders in December

- (2022) [elektronický zdroj]. [cit 24.4.2024]. Dostupné na: <https://www.mnb.hu/en/pressroom/press-releases/press-releases-2022/the-magyar-nemzeti-bank-will-hold-its-regular-end-of-quarter-discount-bill-auctions-and-foreign-exchange-swap-tenders-in-december>
- [29] MAGYARORSZÁG KORMÁNYA, A KORMÁNY TAGJAI [elektronický zdroj]. [cit. 25.4.2024]. Dostupný na: <https://kormany.hu/a-kormany-tagjai>
- [30] MAGYAR HANG, Az euró bevezetése nem aktuális a kormány szerint (22.6.2023) [elektronický zdroj]. [cit. 25.4.2024]. Dostupný na: <https://hang.hu/belfold/gulyas-gergely-az-euro-bevezetese-nem-aktualis-155464>
- [31] INDEX.HU, Gyula Szabo, Nincs mese, be kell vezetni az eurót, de ebből most tragédia lehet – Orbán Viktor (4.11.2023) [elektronický zdroj]. [cit. 26.4.2024]. Dostupné na: <https://index.hu/gazdasag/2023/11/04/europai-unio-eurobevezetes-orban-viktor-nagy-marton-varga-mihaly-matolcsy-gyorgy-dobrev-klara-forint/>
- [32] INDEX.HU, Gyula Szabo, Nincs mese, be kell vezetni az eurót, de ebből most tragédia lehet – Varga Mihály (4.11.2023) [elektronický zdroj]. [cit. 26.4.2024]. Dostupné na: <https://index.hu/gazdasag/2023/11/04/europai-unio-eurobevezetes-orban-viktor-nagy-marton-varga-mihaly-matolcsy-gyorgy-dobrev-klara-forint/>
- [33] INDEX.HU, Gyula Szabo, Nincs mese, be kell vezetni az eurót, de ebből most tragédia lehet – Nagy Márton (4.11.2023) [elektronický zdroj]. [cit. 26.4.2024]. Dostupné na: <https://index.hu/gazdasag/2023/11/04/europai-unio-eurobevezetes-orban-viktor-nagy-marton-varga-mihaly-matolcsy-gyorgy-dobrev-klara-forint/>
- [34] INDEX.HU, Gyula Szabo, Nincs mese, be kell vezetni az eurót, de ebből most tragédia lehet – Ellenzék (4.11.2023) [elektronický zdroj]. [cit. 26.4.2024]. Dostupné na: <https://index.hu/gazdasag/2023/11/04/europai-unio-eurobevezetes-orban-viktor-nagy-marton-varga-mihaly-matolcsy-gyorgy-dobrev-klara-forint/>
- [35] DAILY NEWS HUNGARY, Hungary in the decline? Human Development Report provides shocking revelations (25.3.2024) [elektronický zdroj]. [cit. 30.4.2024]. Dostupné na: <https://dailynewshungary.com/human-development-report-hungary-decline/>